

41
12.06.2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

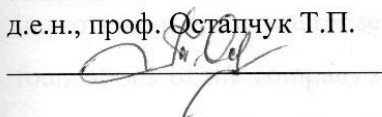
ТЕЛЕЖЕНКО Данііл Дмитрович
(студент групи ПВ-6)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

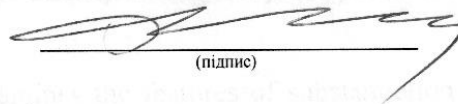
УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
протокол № 5
від 03.06.2024
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових
технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
д.е.н. проф. Цаль-Цалко Ю.С.

(підпис)

Рецензент
к.е.н. доц. Довгалоук В.В.

(підпис)

Житомир, 2024

Анотація

Тележенко Д.Д. Управління власним капіталом підприємства. – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості обґрунтування та удосконалення механізму управління власним капіталом підприємства. Досліджено теоретичні основи управління власним капіталом підприємства. Представлена аналітична оцінка сучасного стану та напрями удосконалення управління власним капіталом підприємства.

Ключові слова: капітал, власний капітал, зобов'язання, управління власним капіталом, оптимізація структури капіталу.

Annotation

Telezhenko D.D. Management of the company's own capital. Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock exchange activity". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

The bachelor's qualification thesis examines the features of substantiation and improvement of the enterprise's own capital management mechanism. The theoretical foundations of the company's own capital management were studied. An analytical assessment of the current state and directions for improving the management of the company's own capital are presented.

Keywords: capital, equity capital, liabilities, equity capital management, capital structure optimization.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність, завдання, функції та принципи управління власним капіталом підприємства	7
1.2. Джерела формування, види та процес управління власним капіталом підприємства	15
1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності управління власним капіталом на підприємстві	24
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління власним капіталом підприємства	32
Висновки до розділу 1	39
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПП «КОРПОРАЦІЯ РАДІАН»	41
2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства	41
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	48
2.3. Оцінка сучасного стану та ефективності системи управління власним капіталом на підприємстві	56
2.4. Напрями удосконалення управління власним капіталом на підприємстві	65
Висновки до розділу 2	74
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасній економіці власний капітал відіграє одну з ключових ролей. Оскільки власник не може ефективно керувати тим, що не може точно виміряти, основним завданням успішного бізнесу є об'єктивна оцінка наявних ресурсів, особливо власного капіталу. Власний капітал є фундаментальною економічною категорією в корпоративних фінансах. Він слугує фінансовою основою для створення та розвитку підприємств незалежно від їх форми власності чи організаційно-правової структури. Інвестування власного капіталу разом із залученням позикових коштів для досягнення позитивного фінансового результату є наріжним каменем фінансової діяльності будь-якого господарського суб'єкта.

Власний капітал - це важлива економічна категорія, яка широко використовується у фінансовому управлінні підприємствами. Його економічна сутність та історичний розвиток показують, що поняття власного капіталу було відомо ще до створення сучасних механізмів фінансового управління. Власний капітал слугує фінансовою основою для заснування та розвитку підприємств будь-якої форми власності та організаційно-правової структури. Інвестування власного капіталу та залучення позик для досягнення прибутку є ключовими елементами фінансової діяльності підприємств.

Величина власного капіталу дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства та його фінансову стабільність. Для кредиторів цей показник є індикатором надійності та відповідальності компанії. Підприємства, які ефективно управляють своєю капітальною структурою, зазвичай характеризуються такими особливостями, як підвищена прибутковість, активна ділова діяльність, безперервний виробничий процес, динамічний розвиток, висока оборотність капіталу, перевищення рентабельності вкладень над середньозваженою вартістю капіталу та збалансованість між рентабельністю і ризиками.

Теоретичним, методичним і практичним аспектам формування і

використання власного капіталу підприємств присвячено науковій праці відомих зарубіжних вчених, зокрема: Ю. Бригхема, Л. Гапенськи, Ф. Модільяні, М. Міллера, Б. Нідлза, Х. Андерсона, Д. Колдуела, Л. Бернстайна, Е. Хендриксена, М. Ван-Бреда тощо. Водночас, над проблемами управління власним капіталом підприємств працювали вітчизняні науковці, такі як Г.П. Кулиш, Б.С. Стеценко, Л.В. Безкоровайна, С.Ф. Голов, Т.А. Городня, В.Ф. Максимова, В.В. Сопко, Н.В. Чабанова та інші автори, які започаткували теоретичне обґрунтування і подальшу розробку даної проблеми.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад формування, а також визначення напрямів підвищення ефективності управління власним капіталом ПП «Корпорація Радіан».

Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

вивчити сутність, завдання, функції та принципи управління власним капіталом підприємств;

дослідити джерела формування, види та процес управління власним капіталом підприємства;

узагальнити методичні аспекти оцінки ефективності управління власним капіталом на підприємстві;

вивчити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління власним капіталом підприємства;

провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;

здійснити діагностику фінансово-економічного стану підприємства;

провести оцінку сучасного стану та ефективності системи управління власним капіталом на підприємстві;

розробити напрями удосконалення управління власним капіталом на

підприємстві.

Об'єктом дослідження у бакалаврській кваліфікаційній роботі виступає процес управління власним капіталом підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади удосконалення управління власним капіталом підприємства.

Методи дослідження. В ході виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи застосовано низку загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, взаємопов'язаних та послідовно використовуваних у загальній логіці фінансового менеджменту: діалектичний метод пізнання, наукової абстракції, індукції та дедукції, системний аналіз – для дослідження власного капіталу підприємства; статистико-економічний – як база формування даних та виявлення закономірностей, резервів, чинників впливу на розвиток досліджуваного об'єкта.

Інформаційними джерелами дослідження були матеріали наукових досліджень закордонних та вітчизняних провідних науковців і фахівців в сфері управління фінансовим потенціалом, діагностики власного капіталу, правові та нормативні акти, електронні ресурси, а також бухгалтерська та управлінська звітність підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в бакалаврській кваліфікаційній роботі висунуто ряд рекомендацій щодо удосконалення системи управління власним капіталом підприємства ПП «Корпорація Радіан». Представлено економічні розрахунки щодо оптимізації структури за орієнтацією на мінімізацію вартості капіталу підприємства.

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 85 сторінках друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 80 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, завдання, функції та принципи управління власним капіталом підприємства

У сучасних умовах ефективне управління власним капіталом підприємства є ключовим аспектом забезпечення його фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Зростаюча глобалізація, технологічні зміни та економічна невизначеність вимагають від підприємств високого рівня адаптивності та фінансової стійкості. Розробка дієвих механізмів управління власним капіталом дозволяє оптимізувати структуру капіталу, мінімізувати фінансові ризики та забезпечити стабільний приріст вартості компанії. Важливим аспектом є також підтримка ліквідності, що дозволяє підприємству своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Управління власним капіталом включає в себе аналіз та оптимізацію витрат, прогнозування фінансових потоків та прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень [12].

Ефективне управління капіталом сприяє підвищенню довіри інвесторів та кредиторів, що є важливим для залучення додаткових фінансових ресурсів. Крім того, це дозволяє підприємству краще підготуватися до економічних криз та зменшити їхній негативний вплив. Впровадження сучасних інформаційних технологій у процес управління капіталом забезпечує оперативність та точність фінансових даних. Таким чином, ефективний механізм управління власним капіталом є невід'ємною складовою успішної діяльності будь-якого підприємства в сучасних умовах [46, с.59].

Власний капітал – це частина капіталу підприємства, яка належить його власникам і використовується для фінансування його діяльності. Він складається з різних компонентів, які включають статутний капітал, додатковий

капітал, нерозподілений прибуток, а також резерви, створені за рахунок прибутку [73].

Власний капітал відображає фінансову стійкість підприємства і є основою для його розвитку та зростання. Він забезпечує підприємству незалежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів, дозволяючи йому здійснювати довгострокові інвестиції та реалізовувати стратегічні плани. Власний капітал також є показником довіри інвесторів та кредиторів до підприємства, оскільки високий рівень власного капіталу свідчить про фінансову надійність і стабільність компанії.

Історичні етапи розвитку теорії власного капіталу можна розділити на кілька ключових періодів, кожен з яких має свої особливості та внесок у формування сучасного розуміння цієї концепції (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Історичні етапи розвитку теорії власного капіталу [4; 27]

Період 1	Ключові ідеї 2
1. Ранній період (до 19 століття)	У ранні часи, ще до індустріальної революції, власний капітал підприємств був досить простим поняттям. Купці та ремісники фінансували свої підприємства за рахунок особистих заощаджень або коштів, отриманих від родини чи друзів. Основна увага приділялася виживанню бізнесу і його поступовому розширенню.
2. Період індустріальної революції (19 століття)	З початком індустріальної революції у 19 столітті, підприємства почали зростати в розмірах, що вимагало значно більших обсягів капіталу. Власний капітал все частіше формувався шляхом залучення зовнішніх інвесторів, які ставали співвласниками підприємств. Акціонерні товариства і фондові ринки почали відігравати ключову роль у накопиченні та розподілі власного капіталу.
3. Розвиток фінансової теорії (20 століття)	У 20 столітті розвиток фінансової теорії привів до глибшого розуміння власного капіталу. У 1950-х і 1960-х роках виникла сучасна теорія структури капіталу, зокрема, завдяки роботам Франко Модільяні та Мертона Міллера, які запропонували знамениту теорему Модільяні-Міллера. Вона стверджує, що в умовах досконалих ринків структура капіталу не впливає на вартість компанії.
4. Період глобалізації та фінансових інновацій (кінець 20 - початок 21 століття)	З кінця 20 століття і до наших днів глобалізація і розвиток фінансових інструментів значно вплинули на управління власним капіталом. З'явилися нові фінансові інструменти, такі як деривативи та різноманітні форми боргових зобов'язань, що дозволяють підприємствам більш гнучко управляти своїм капіталом. Крім того, розвиток інформаційних технологій значно покращив можливості аналізу і управління фінансами.

Продовження таблиці 1.1

1	2
5. Сучасний етап (21 століття)	Сьогодні теорія власного капіталу включає в себе складні моделі управління, що враховують глобальні економічні фактори, стійкість та етичні аспекти бізнесу. В умовах економічної невизначеності та швидких змін на ринках, ефективне управління власним капіталом стає критичним для довгострокового успіху компаній. Сучасні підходи включають в себе не лише фінансові аспекти, але й врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів.

Ці етапи відображають поступову еволюцію теорії власного капіталу від простих форм фінансування до складних фінансових стратегій, що враховують широкий спектр економічних та соціальних умов.

Трактування системи управління власним капіталом є предметом численних дискусій серед вчених та фахівців, що обумовлено складністю і багатогранністю цього питання. Різні школи думок пропонують свої підходи до визначення оптимальної структури капіталу та методів його ефективного управління. Одні дослідники акцентують увагу на важливості мінімізації вартості капіталу, інші зосереджуються на максимізації ринкової вартості компанії. Деякі фахівці вважають, що акцент слід робити на підтримці високої ліквідності, тоді як інші наполягають на необхідності інвестування в довгострокові активи для забезпечення стабільного росту. Існують також різні погляди на роль ризиків у процесі управління капіталом: від консервативного підходу до більш агресивних стратегій, що включають значне використання боргового фінансування. Додатково ускладнює ситуацію вплив зовнішніх факторів, таких як макроекономічні умови, регуляторні зміни та глобалізація ринків. Впровадження новітніх інформаційних технологій також сприяє розширенню інструментарію управління капіталом, що відкриває нові можливості, але водночас вимагає додаткових знань і навичок [65, с.226].

Таким чином, неоднозначність трактування системи управління власним капіталом підкреслює необхідність комплексного підходу та адаптації стратегій до конкретних умов і цілей кожного підприємства.

Окремі наукові дефініції поняття «управління власним капіталом» підприємства представлено у табл. 1.2.

Окремі наукові дефініції поняття
«управління власним капіталом» підприємства

Автор	Визначення
Бланк А.І. [3, с.336]	Управління власним капіталом – це процес планування, організації, контролю та аналізу фінансових ресурсів компанії, що належать її власникам, з метою максимізації прибутку та забезпечення фінансової стабільності.
Бугай Н.О. [9, с.22]	Управління власним капіталом – це комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію структури капіталу підприємства, включаючи прийняття рішень щодо джерел фінансування та розподілу прибутку.
Голубєва Т.С. [15, с.67]	Управління власним капіталом – це стратегічне використання власних фінансових ресурсів компанії для забезпечення її стійкого розвитку та підвищення вартості бізнесу.
Спіфанова І.О. [1, с.72]	Управління власним капіталом – це процес прийняття рішень щодо інвестицій, фінансування та розподілу фінансових ресурсів з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.
Івченко Л.В. [39, с.57]	Управління власним капіталом – це діяльність, пов'язана з плануванням та контролем використання фінансових ресурсів підприємства, яка включає аналіз фінансового стану та оцінку ефективності інвестиційних проектів.
Кірсанова Т.О. [46, с.59]	Управління власним капіталом – це процес забезпечення оптимального поєднання власних та позикових коштів для досягнення максимальної рентабельності та мінімізації фінансових ризиків.
Кудіна І.О. [52, с.347]	Управління власним капіталом – це сукупність методів і інструментів, що використовуються для підвищення вартості компанії та забезпечення її фінансової стійкості через ефективне використання власних ресурсів.
Нестеренко С.С. [62, с.78]	Управління власним капіталом – це процес визначення та реалізації фінансової стратегії підприємства, спрямованої на підтримку ліквідності та забезпечення довгострокової фінансової стійкості.
Рубаха М.В. [72, с.143]	Управління власним капіталом – це система заходів, спрямованих на ефективне використання власних фінансових ресурсів компанії, включаючи розподіл прибутку, формування резервів та інвестування в розвиток.
Чеснакова Л.С. [80, с.114]	Управління власним капіталом – це комплексна діяльність, що включає аналіз фінансових показників, планування інвестицій та забезпечення збалансованого розвитку підприємства за рахунок оптимального використання власних коштів.

Враховуючи результати проведеного дослідження вважаємо, що управління власним капіталом – це комплексний і систематичний процес, що включає планування, організацію, контроль та аналіз фінансових ресурсів компанії, які належать її власникам, з метою забезпечення фінансової стійкості, максимізації прибутку, підвищення ринкової вартості та стійкого розвитку

підприємства.

Цей процес охоплює прийняття стратегічних і тактичних рішень щодо структури капіталу, оптимізації співвідношення між власними та позиковими коштами, управління прибутком і його розподілом, а також інвестування в довгострокові та короткострокові активи. Управління власним капіталом також враховує ризики, пов'язані з фінансовою діяльністю, та включає розробку заходів для їх мінімізації. Важливим аспектом є забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства, що дозволяє своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. Впровадження сучасних інформаційних технологій та фінансових інструментів сприяє підвищенню ефективності управління власним капіталом, що в свою чергу сприяє довірі інвесторів і кредиторів та створює передумови для залучення додаткових фінансових ресурсів [34; 56].

Завдання системи управління власним капіталом на підприємстві включають широкий спектр функцій і дій, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності, ефективного використання ресурсів і підтримку конкурентоспроможності. Основні завдання цієї системи включають ті, що представлені на рис. 1.1.

Узагальнюючи основні завдання системи управління власним капіталом, можна зробити висновок, що вони спрямовані на забезпечення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства. Першочерговим завданням є планування капіталу, яке включає визначення потреб у фінансових ресурсах для досягнення стратегічних цілей. Оптимізація структури капіталу дозволяє збалансувати використання власних і позикових коштів, що мінімізує фінансові ризики і вартість капіталу. Забезпечення ліквідності гарантує своєчасне виконання фінансових зобов'язань, що підтримує стабільність підприємства. Ефективне інвестування сприяє довгостроковому розвитку і максимізації прибутковості. Управління прибутком та його розподіл дозволяє раціонально використовувати фінансові ресурси для реінвестицій, виплат дивідендів та формування резервів. Мінімізація фінансових ризиків через ідентифікацію загроз і розробку заходів є елементом стратегії управління капіталом [77, с.5].

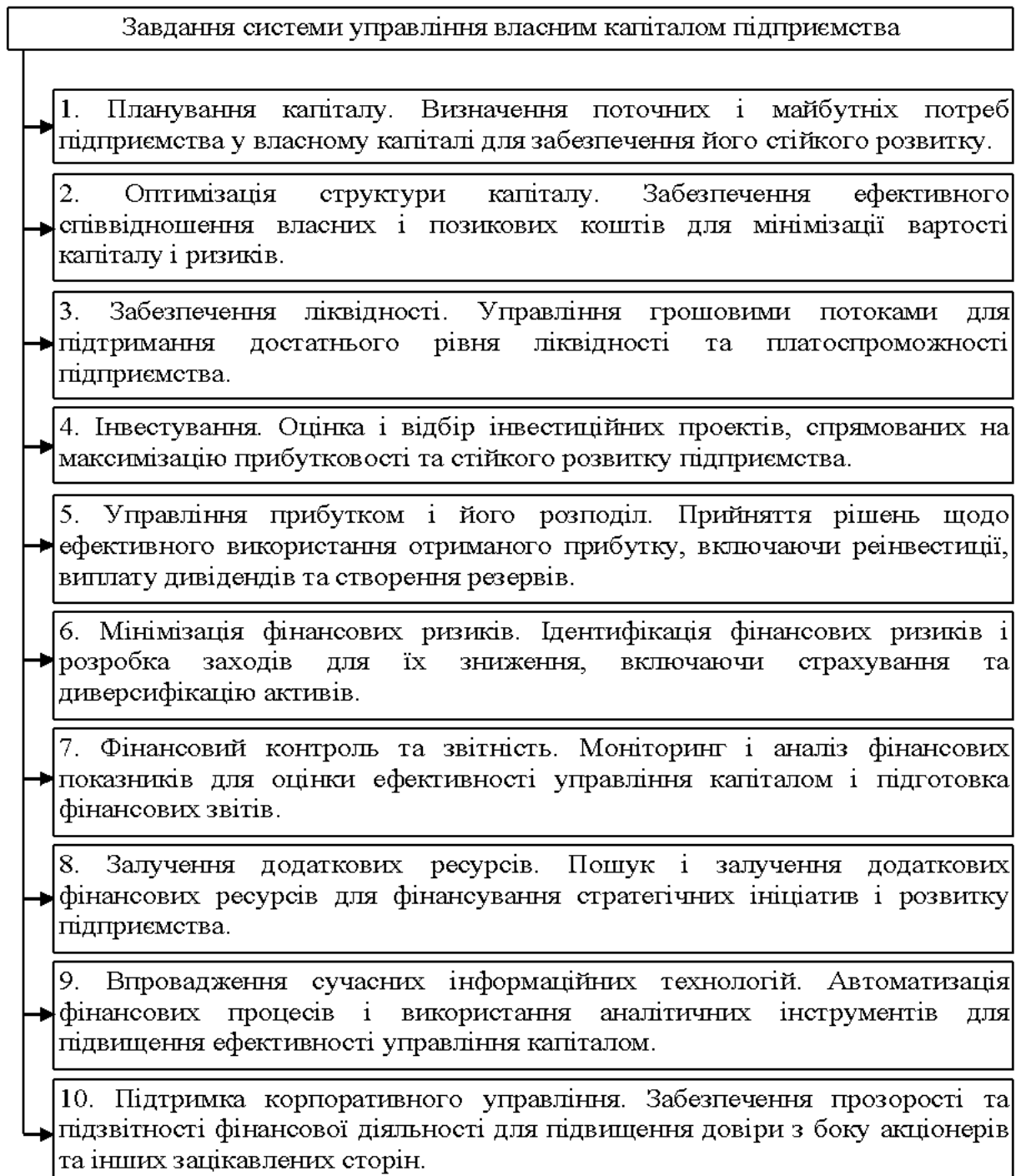

Рис. 1.1. Завдання системи управління власним капіталом підприємства [6; 76]

Сутність системи управління власним капіталом підприємства проявляється через його функції. Основні функції системи управління власним капіталом підприємства представлено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Функції системи управління власним капіталом підприємства [51; 62]

Розглянемо основні функції системи управління власним капіталом підприємства більш детально [51; 62]:

1. Функція заснування та введення в дію підприємства. Система управління власним капіталом визначає процедури створення та запуску підприємства, включаючи вибір форми власності, визначення величини статутного капіталу та інші аспекти, пов'язані із стартапом.

2. Функція відповідальності та гарантії. Система управління забезпечує створення механізмів контролю за використанням капіталу, що забезпечує відповідальність перед акціонерами та іншими зацікавленими сторонами.

3. Захисна функція. Ця функція полягає в розробці стратегій та заходів для захисту власного капіталу від негативних зовнішніх впливів, таких як ризики з боку ринкових коливань, конкурентів або правових перешкод.

4. Функція фінансування та забезпечення ліквідності. Система управління власним капіталом відповідає за вибір ефективних джерел фінансування та забезпечення достатньої ліквідності для здійснення бізнес-операцій.

5. База для нарахування дивідендів і розподілу майна. Ця функція передбачає формування основи для розподілу прибутку та нарахування дивідендів серед акціонерів на основі досягнутого фінансового результату.

6. Функція управління та контролю. Система управління власним

капіталом відповідає за розробку стратегій, планів та політик, а також за їхню реалізацію та контроль за їхнім виконанням.

7. Рекламна (репрезентативна) функція. Система управління власним капіталом створює репутацію підприємства серед інвесторів та інших зацікавлених сторін, що є важливим для привертання додаткових інвестицій та забезпечення довіри споживачів.

Принципи раціонального управління власним капіталом є основою для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. Наведемо деякі з них у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Принципи раціонального управління власним капіталом [31; 44]

Принцип	Характеристика
Принцип рентабельності	Управління капіталом повинно спрямовуватися на максимізацію прибутку та рентабельності інвестицій з урахуванням ризиків.
Принцип ліквідності	Капітал повинен бути вкладений таким чином, щоб забезпечити достатню ліквідність для вирішення поточних фінансових зобов'язань.
Принцип оптимального використання ресурсів	Управління капіталом має максимізувати використання фінансових, людських та матеріальних ресурсів підприємства.
Принцип ризикового управління	Забезпечення оптимального балансу між ризиком і доходом при прийнятті інвестиційних рішень та розробці стратегій фінансового управління.
Принцип сталого розвитку	Управління капіталом повинно бути спрямоване на забезпечення сталого розвитку підприємства, ураховуючи екологічні, соціальні та економічні фактори.
Принцип диверсифікації ризиків	Розподіл капіталу між різними активами та інвестиційними проектами для зменшення загального ризику портфеля.
Принцип прозорості і відкритості	Забезпечення чіткої фінансової звітності та прозорості управління для інвесторів і зацікавлених сторін.
Принцип ефективного управління капіталом	Впровадження ефективних процесів управління капіталом, включаючи планування, контроль і аналіз, для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Таким чином, зазначені принципи взаємопов'язані і відображають найкращі практики управління капіталом, спрямовані на досягнення стійкого фінансового успіху підприємства.

1.2. Джерела формування, види та процес управління власним капіталом підприємства

В умовах сучасної економіки, де підприємства стикаються зі зростаючою складністю фінансових відносин, чітка ідентифікація джерел та класифікація видів власного капіталу стає невід'ємною складовою стратегічного фінансового управління. Перш за все, це необхідно для точного аналізу фінансового стану підприємства та розробки оптимальних стратегій фінансування. Крім того, правильна ідентифікація джерел власного капіталу дозволяє підприємствам здійснювати обґрунтовані рішення щодо структури свого капіталу та вибору оптимальних методів фінансування. Важливо також враховувати, що різні джерела власного капіталу можуть мати різні характеристики, включаючи вартість, умови та ризики, що потребує уважного аналізу [4, с.77].

Джерела формування власного капіталу включають різноманітні шляхи, за допомогою яких підприємство може залучати власні фінансові ресурси для забезпечення своєї діяльності та розвитку. Наведемо деякі з найпоширеніших джерел [1; 12]:

1. Внутрішні накопичення. Це головне джерело власного капіталу, що виникає в результаті прибутку, що залишається в підприємстві після виплати всіх витрат і податків.

2. Залучення акціонерів. Підприємство може залучати власний капітал шляхом продажу акцій, що дає інвесторам право власності та участі в управлінні підприємством.

3. Реінвестиція прибутку. Підприємство може використовувати отриманий прибуток для розвитку своєї діяльності, включаючи розширення виробництва, вдосконалення технологій та відкриття нових ринків.

4. Внутрішні позички. У деяких випадках підприємство може використовувати свої внутрішні ресурси для надання позик іншим підрозділам або проектам всередині компанії.

5. Приватизація активів. Продаж необроблених або невикористаних

активів може бути джерелом формування власного капіталу для підприємства.

6. Фондовий капітал. Підприємство може залучати капітал шляхом випуску та продажу корпоративних облігацій або інших фінансових інструментів на ринку капіталу.

7. Дивіденди інвесторів. Виплата дивідендів акціонерам може бути одним з джерел формування власного капіталу, хоча це знижує обсяги доступних коштів для реінвестиції.

8. Фонди розвитку та резерви. Створення спеціальних фондів розвитку та резервів може бути ефективним способом формування власного капіталу для майбутніх потреб підприємства.

Ці джерела формування власного капіталу можуть використовуватися окремо або в комбінації залежно від потреб і стратегій підприємства.

Чітка класифікація видів власного капіталу допомагає підприємствам легше розуміти їхню фінансову структуру та планувати майбутні інвестиції. Також це створює основу для здійснення ефективного фінансового контролю та забезпечення довіри з боку інвесторів та кредиторів. Врахування різних джерел і класифікація видів власного капіталу також допомагає підприємствам враховувати фінансові ризики та забезпечувати стійкість у фінансовій діяльності. Таким чином, чітка ідентифікація та класифікація власного капіталу стає ключовим елементом успішного фінансового управління та досягнення стратегічних цілей підприємства [19, с.265].

Характеристика власного капіталу підприємства, його розмір та структура за звітний період відображені у фінансовій звітності у формі №1 НП(С)БО у розділі I пасиву балансу. Однак, додаткова та більш детальна інформація про власний капітал наводиться у формі №4 НП(С)БО 1 «Звіт про власний капітал».

Цей звіт дозволяє докладно проаналізувати рух всіх елементів власного капіталу, виявити зміни, що відбулися в його складі, а також з'ясувати причини цих змін та визначити тенденції фінансових рішень, що стосуються власного капіталу. Ця інформація є важливою для фінансового аналізу та прийняття стратегічних рішень щодо управління капіталом підприємства. Враховуючи

дані, надані у формі №4, керівництво може зробити обґрунтовані висновки та прийняти ефективні фінансові рішення для майбутнього розвитку підприємства. Такий підхід до аналізу власного капіталу дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансової стратегії, а також визначити можливості для оптимізації капіталу та підвищення його ефективності [61].

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим Міністерством фінансів України 07.02.2013 року під № 73, власний капітал визначається як частина активів підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань. Саме ці джерела власного капіталу й складають загальну базову структуру капіталу будь-якого підприємства [61].

В процесі дослідження основних підходів щодо видової класифікації власного капіталу, розроблено узагальнену класифікацію його складових, серед яких виділяються конкретні елементи, які представлені на рис. 1.3.

Зареєстрований капітал представляє собою суму грошових та нематеріальних активів, які внесені у підприємство акціонерами або учасниками під час його створення або реорганізації. Цей капітал є базовим фінансовим ресурсом, який компанія може використовувати для здійснення своєї діяльності та реалізації стратегічних цілей.

Сутність зареєстрованого капіталу полягає в тому, що він відображає стартовий капітал, який підприємство має на початку свого існування. Цей капітал може складатися з різних складових, таких як грошові внески, цінні папери, нерухомість, інтелектуальна власність тощо. Зареєстрований капітал є важливим показником фінансової стійкості та надійності підприємства перед його кредиторами та інвесторами. Його наявність свідчить про зобов'язання власників підтримувати фінансову діяльність компанії, а також готовність вкладати додаткові ресурси для розвитку бізнесу [49, с.117].

Зареєстрований капітал також може використовуватися для визначення фінансових показників, таких як оборотність капіталу, а також для розрахунку різних показників ефективності та рентабельності підприємства.

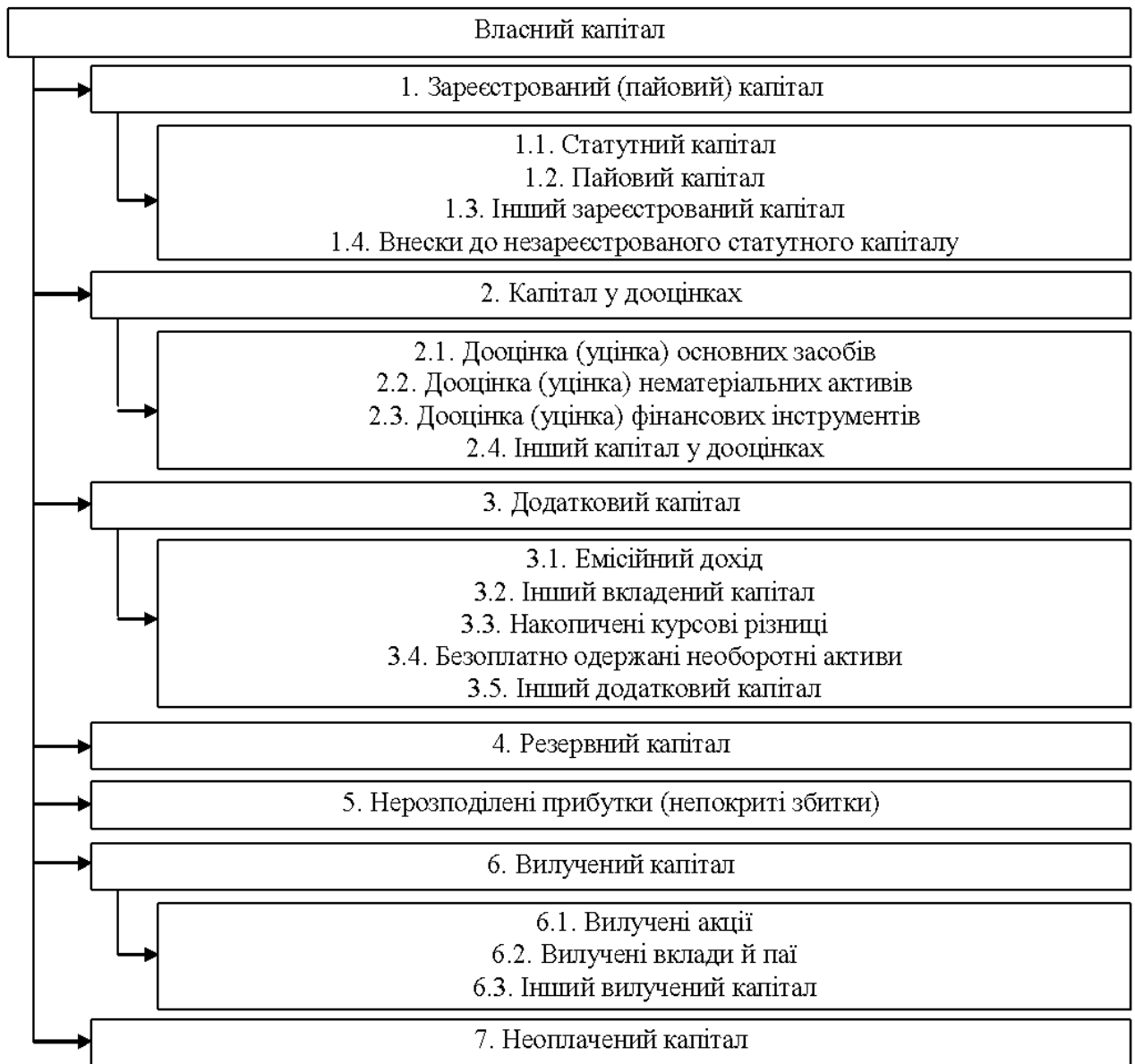

Рис. 1.3. Класифікація видів власного капіталу
у відповідності до НПБО 1 [61]

Капітал у дооцінках відноситься до поняття, що використовується в контексті оцінки вартості активів або пасивів підприємства на більш високому рівні, ніж їхній офіційно заявлений балансовий розмір. Це може стосуватися як фізичних активів, таких як нерухомість або обладнання, так і фінансових активів, наприклад, участі в інших підприємствах або інвестиційних портфелях.

Суть капіталу у дооцінках полягає в оцінці його вартості з урахуванням факторів, які можуть бути важливі для внутрішнього управління підприємством або для залучення додаткового фінансування. Це може включати поточну

ринкову вартість активів, їхній потенційний дохід, стратегічну важливість для бізнесу, а також інші фактори, які не враховуються в офіційних балансах [39].

Додатковий капітал - це форма фінансування, яка використовується підприємствами для збільшення їхнього загального капіталу. Це може бути внесок нових коштів або активів у компанію з боку існуючих власників чи зовнішніх інвесторів.

Додатковий капітал може бути залучений шляхом емісії нових акцій або випуску корпоративних облігацій для залучення зовнішніх інвесторів. Також це може бути внесок додаткових коштів існуючими акціонерами або власниками підприємства через підвищення статутного капіталу або додаткових внесків.

Додатковий капітал дозволяє підприємствам розширити свої можливості для здійснення інвестицій та розвитку, що в свою чергу може сприяти зростанню прибутковості та стабільності бізнесу. Однак, перед залученням додаткового капіталу, підприємство повинно уважно оцінити його вплив на власну структуру власності, фінансові показники та стратегічні цілі [26, с.408].

Резервний капітал - це частина капіталу підприємства, яка формується за рахунок прибутку, що залишається після виплати дивідендів та податків і виділяється на забезпечення фінансової стабільності та надійності компанії. Він є видом внутрішнього капіталу та не піддається виплаті акціонерам або іншим власникам підприємства.

Резервний капітал може бути виділений на різні цілі, включаючи [32]:

- резервний фонд. Створюється для покриття непередбачуваних витрат або збереження фінансової стабільності;
- фонди відновлення. Використовується для відновлення матеріальних або фінансових активів в разі їхнього пошкодження або втрати;
- резервний капітал для розширення. Використовується для фінансування розширення бізнесу, введення нових продуктів або розвитку нових ринків;
- капітал для виплати податків. Використовується для внесення податкових зобов'язань або штрафів, які можуть виникнути у майбутньому.

Резервний капітал відображається у фінансовій звітності підприємства та є

важливим елементом фінансової стабільності та довгострокового розвитку компанії.

Нерозподілені прибутки - це частина прибутку підприємства, яка залишається у компанії після того, як були здійснені всі виплати дивідендів акціонерам та сплати податків. Ця частина прибутку не розподіляється між власниками підприємства, а залишається на його рахунках для подальшого використання відповідно до стратегічних потреб компанії [59, с.265].

Нерозподілені прибутки є важливим показником фінансової стабільності підприємства і свідчать про його здатність генерувати прибуток та забезпечувати фінансовий розвиток у майбутньому. Ці кошти можуть бути використані для зміцнення позицій на ринку, збільшення конкурентоспроможності, а також для забезпечення стійкості в економічних труднощах.

Вилучений капітал - це частина капіталу підприємства, яка була виділена з компанії та використана для певних цілей, зазвичай за рішенням власників або управління. Це може включати виплату дивідендів акціонерам, здійснення викупу власних акцій, повернення інвестицій або реорганізацію підприємства.

Сутність вилученого капіталу полягає в тому, що він представляє собою зменшення фінансових ресурсів компанії, які були доступні для її діяльності та розвитку. Вилучений капітал може бути використаний для різних цілей, таких як винесення прибутку акціонерам, реалізація стратегічних рішень або зменшення капіталу внаслідок реорганізації бізнесу [52, с.347].

Наприклад, виплата дивідендів є формою вилучення капіталу, коли прибуток, що залишився після виплати всіх витрат та податків, розподіляється між акціонерами компанії. Це зменшує обсяг фінансових ресурсів, які доступні для реінвестиції в бізнес.

Неоплачений капітал - це різниця між фактичною вартістю акцій або часток підприємства, що були продані інвесторам, та їхньою номінальною вартістю. Ця різниця виникає, коли інвестори вносять у компанію грошові або інші активи, які перевищують номінальну вартість вкладених акцій або часток

активів.

Неоплачений капітал є важливим елементом фінансової структури підприємства і може використовуватися для підвищення його фінансової платоспроможності та розвитку. Однак він може також викликати певні фінансові ризики, особливо у випадку, якщо інвестори не зможуть оплатити решту суми за своїми акціями в разі потреби [52, с.348].

У фінансовій звітності підприємства неоплачений капітал зазвичай відображається у розділі власного капіталу та може бути підлягаєтьс відповідному обліку та декларації відповідно до вимог бухгалтерських стандартів.

Процес управління власним капіталом є комплексним набором стратегій, методів і процедур, спрямованих на ефективне використання та збереження капіталу підприємства з метою досягнення його стратегічних цілей та максимізації значення для власників. Цей процес включає в себе ряд дій, які орієнтовані на оптимізацію фінансових ресурсів, керування ризиками та забезпечення стабільності та розвитку підприємства.

Сутність процесу управління власним капіталом полягає в систематичному підході до прийняття рішень щодо вкладення, розподілу та використання капіталу підприємства. Це включає в себе аналіз фінансового стану компанії, визначення стратегічних пріоритетів, розробку планів дій та впровадження контрольних механізмів для забезпечення виконання поставлених цілей [72].

Основна мета процесу управління власним капіталом полягає в забезпеченні ефективного використання ресурсів компанії для досягнення її стратегічних цілей, збільшення вартості для акціонерів та забезпечення стабільності та розвитку бізнесу в довгостроковій перспективі.

Процес управління власним капіталом підприємства може бути розділений на кілька етапів, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості та успішного функціонування компанії. Наведемо основні етапи цього процесу на рис. 1.4.

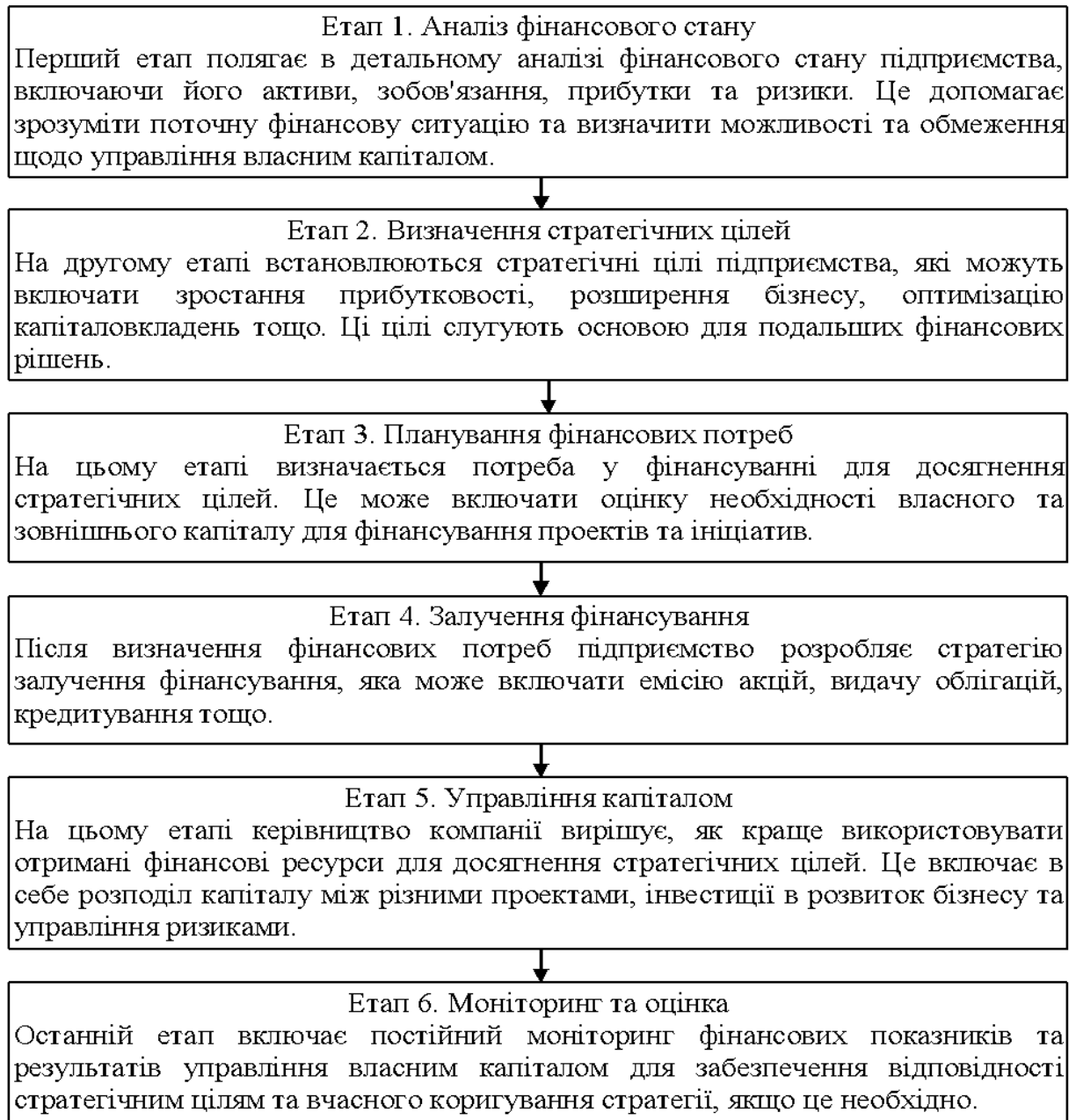

Рис. 1.2. Етапи процесу управління власним капіталом підприємства [74]

Управління власним капіталом підприємства включає в себе використання різних стратегій для оптимізації його використання та максимізації вартості для власників. Наведемо декілька стратегій, які можуть бути застосовані [49; 75]:

1. Дивідендна стратегія. Підприємство може розробити стратегію щодо виплати дивідендів своїм акціонерам. Ця стратегія визначає частоту та розмір дивідендів, які будуть виплачуватися з прибутку компанії, забезпечуючи власникам прибуток з їхніх інвестицій.

2. Реінвестиційна стратегія. Підприємство може вирішити реінвестувати

свій прибуток у власний розвиток. Це може включати вкладення коштів у розширення бізнесу, дослідження та розвиток, придбання нових активів або інші ініціативи, спрямовані на збільшення вартості підприємства.

3. Оптимізація структури капіталу. Підприємство може використовувати стратегії для оптимізації своєї капітальної структури, шляхом збалансованого використання власного та залученого капіталу. Це може включати емісію акцій, видачу облігацій або рефінансування існуючих зобов'язань.

4. Управління ризиками. Підприємство може розвинути стратегії для управління ризиками, пов'язаними зі змінами у фінансовому середовищі, валютними коливаннями, процентними ставками тощо. Це може включати застосування фінансових інструментів для хеджування ризиків або диверсифікацію портфелю активів.

5. Стратегія активного управління портфелем. Підприємство може розвинути стратегію активного управління своїм портфелем активів та інвестицій, шляхом виявлення та вибору найбільш ефективних інвестиційних можливостей, які відповідають його стратегічним цілям.

Ці стратегії можуть використовуватися окремо або в комбінації для досягнення оптимального управління власним капіталом підприємства. Вибір конкретної стратегії залежить від поточної фінансової ситуації, стратегічних цілей та ризиків, які стикається компанія.

Таким чином, можна зробити висновок, що поетапне управління власним капіталом на підприємстві є критичним аспектом фінансового управління, що визначає його фінансову стійкість та здатність досягати стратегічних цілей. Поступовий характер управління власним капіталом дозволяє підприємству ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та забезпечує стабільність та стійкість фінансових показників. Такий підхід допомагає підприємству максимізувати використання свого капіталу для досягнення стратегічних цілей та підвищення його конкурентоспроможності.

1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності управління власним капіталом на підприємстві

Постійне оцінювання ефективності процесу управління власним капіталом на підприємстві визнається ключовою складовою для забезпечення його стійкості та успішності в довгостроковій перспективі. У світі, де економічні умови постійно змінюються, постійне оцінювання дозволяє підприємству адаптуватися до нових викликів та можливостей. Ефективне управління власним капіталом вимагає не лише розуміння поточної фінансової ситуації, але й постійного вдосконалення стратегій та планів дій. Оцінювання процесу управління дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони власної капіталовкладення та розробляти стратегії для їх подальшого вдосконалення. Завдяки постійному моніторингу компанія може своєчасно виявляти можливі проблеми та ризики, які можуть виникнути у процесі управління капіталом [1].

Оцінка ефективності управління власним капіталом також сприяє підвищенню відповідальності та прозорості в компанії перед її акціонерами та зацікавленими сторонами. Велике значення має систематичний аналіз результатів та вчасне коригування стратегій управління для досягнення кращих фінансових показників та підвищення вартості компанії для своїх власників. Такий підхід сприяє підтримці конкурентоспроможності підприємства та його стабільності в умовах змінного економічного середовища.

Процес оцінки ефективності управління власним капіталом на підприємстві представляє собою систематичний аналіз стратегій, політик та дій, спрямованих на оптимізацію використання власних фінансових ресурсів компанії. Цей процес включає в себе оцінку фінансових показників, таких як рентабельність капіталу, оборотність активів, власний капітал у порівнянні з загальним обсягом зобов'язань. Крім того, оцінка включає аналіз ефективності розподілу прибутку, залучення зовнішнього фінансування та стратегічні рішення щодо інвестицій та дивідендів [5].

Оцінка ефективності також враховує стабільність фінансових показників

від періоду до періоду, реакцію на зміни у фінансовому та економічному середовищі та спроможність підприємства адаптуватися до них. Мета процесу оцінки полягає в тому, щоб забезпечити оптимальне використання власного капіталу, максимізувати прибутковість та вартість підприємства для його власників та зацікавлених сторін.

Оцінювання ефективності управління власним капіталом на підприємстві включає в себе ряд завдань [15; 45]:

- аналіз фінансових показників; Включає оцінку рентабельності власного капіталу, прибутковості активів, коефіцієнтів ліквідності та інших ключових фінансових показників, що відображають ефективне використання капіталу;

- оцінка капіталовкладень. Спрямована на аналіз ефективності розподілу капіталовкладень, виявлення витрат, пов'язаних з них, та визначення потенційних можливостей для підвищення їхньої ефективності;

- оцінка стратегій фінансування. Полягає в аналізі співвідношення між власним та залученим капіталом, визначенні оптимальної структури капіталу та ефективності використання зовнішнього фінансування;

- аналіз інвестиційних рішень. Включає оцінку ефективності інвестиційних проектів та стратегій, визначення ризиків та потенційних доходів від цих інвестицій;

- оцінка стратегій розподілу прибутку. Спрямована на визначення оптимальних стратегій розподілу прибутку між дивідендами, реінвестицією та збереженням прибутку в компанії;

- аналіз ризиків та відповідальності. Включає оцінку фінансових та операційних ризиків, пов'язаних з управлінням капіталом, та визначення стратегій їхнього управління та мінімізації;

- моніторинг змін та коригування стратегій. Забезпечення постійного моніторингу результатів оцінки та вчасне коригування стратегій управління відповідно до змін у фінансовому, економічному та ринковому середовищі.

Ці завдання спрямовані на забезпечення оптимального використання власного капіталу підприємства та максимізацію його вартості для власників та

зацікавлених сторін.

Методи оцінювання ефективності управління власним капіталом на підприємстві включають в себе різноманітні підходи та інструменти, спрямовані на аналіз різних аспектів фінансової діяльності компанії. Деякі з них включають [4; 24]:

1. Фінансовий аналіз. Цей метод полягає в детальному аналізі фінансових звітів компанії для оцінки її фінансового стану та рентабельності власного капіталу.

2. Моделі оцінки вартості акцій. Використовуються для оцінки ринкової вартості акцій компанії та їхнього потенційного зростання в майбутньому.

3. Методи внутрішнього аудиту та контролю. Включають оцінку ефективності фінансових процесів та систем внутрішнього контролю для виявлення можливих ризиків та відхилень в управлінні капіталом.

4. Економічне моделювання. Використовується для прогнозування фінансових результатів та ефективності стратегій управління капіталом у різних сценаріях.

5. Оцінка ризиків та чутливості. Дозволяє визначити потенційні фінансові ризики та їхній вплив на ефективність управління капіталом.

6. Методи порівняльного аналізу. Порівнюють фінансові показники компанії з аналогічними показниками інших підприємств у тій же галузі або ринковому сегменті.

Ці методи допомагають підприємствам отримати об'єктивну інформацію про ефективність управління їхнім власним капіталом та приймати обґрунтовані рішення щодо стратегій фінансового управління.

На сьогоднішній день існує кілька основних аналітичних інструментів для оцінювання ефективності управління власним капіталом (рис. 1.5).

Горизонтальний аналіз власного капіталу підприємства - це метод фінансового аналізу, який спрямований на порівняння фінансових показників власного капіталу протягом декількох звітних періодів для виявлення тенденцій, змін та визначення динаміки фінансового стану підприємства [39].

Рис. 1.5. Аналітичні інструменти оцінювання процесу управління власним капіталом підприємства [26; 28; 38]

Сутність горизонтального аналізу полягає у вивченні змін фінансових показників власного капіталу у часовому аспекті. Для цього використовуються фінансові звіти за різні періоди (зазвичай, рік за рік), які порівнюються між собою. Головна мета - виявлення тенденцій, визначення змін та оцінка їхнього впливу на фінансову стійкість та ефективність управління власним капіталом.

Під час горизонтального аналізу досліджуються такі показники, як загальний обсяг власного капіталу, розподіл між різними складовими (резервний капітал, нерозподілені прибутки тощо), динаміка змін у власному капіталі та їхній вплив на фінансову стійкість та рентабельність підприємства.

Горизонтальний аналіз використовується для виявлення тенденцій у фінансовій діяльності підприємства, визначення причин змін та розроблення стратегій для подальшого вдосконалення управління власним капіталом. Він

допомагає керівництву компанії приймати обґрунтовані рішення щодо фінансової політики та стратегій залучення та використання власного капіталу.

Вертикальний аналіз власного капіталу підприємства - це метод фінансового аналізу, що спрямований на вивчення структури та складових власного капіталу відносно його загальної величини у певному періоді часу. Сутність вертикального аналізу полягає у встановленні відносних часток кожного елементу власного капіталу у відсотковому вираженні відносно загальної суми капіталу [49, с.120].

Під час вертикального аналізу аналізуються різні складові власного капіталу, такі як резервний капітал, нерозподілені прибутки, додатковий капітал тощо, та визначається їхня відносна важливість у загальній структурі капіталу. Цей аналіз дозволяє зрозуміти, як різні елементи власного капіталу взаємодіють між собою та як вони впливають на фінансову стійкість та ефективність управління підприємством.

Головна мета вертикального аналізу - визначення структурних особливостей та внутрішніх динамік власного капіталу підприємства. Він дозволяє виявити тенденції у розподілі капіталу між різними складовими, визначити стабільність або зміни в цій структурі протягом років та здійснити аналіз їхнього впливу на фінансову діяльність підприємства.

Факторний аналіз власного капіталу підприємства є методом фінансового аналізу, що спрямований на виявлення та оцінку факторів, які впливають на зміни у власному капіталі компанії. Сутність факторного аналізу полягає у виявленні причинно-наслідкових зв'язків між різними факторами та змінами у власному капіталі, що дозволяє зрозуміти, які чинники найбільше впливають на його динаміку [59, с.336].

Під час факторного аналізу досліджуються різні економічні, фінансові та стратегічні фактори, такі як зміни в ринковому середовищі, кон'юнктурні фактори, стратегічні рішення керівництва, ефективність управління капіталом тощо. Потім визначається, як ці фактори взаємодіють між собою та як вони впливають на зміни у структурі та розмірі власного капіталу підприємства.

Факторний аналіз є важливим інструментом для розуміння внутрішніх та зовнішніх чинників, що впливають на фінансове становище підприємства та допомагає визначити стратегії для оптимізації управління власним капіталом.

Аналіз руху власного капіталу підприємства - це метод фінансового аналізу, спрямований на вивчення змін у структурі та обсязі власного капіталу компанії протягом певного періоду часу. Сутність цього аналізу полягає у виявленні джерел та напрямів змін власного капіталу, що дозволяє зрозуміти, як ці зміни відображаються на фінансовому стані та розвитку підприємства.

Під час аналізу руху власного капіталу досліджується така інформація, як зміни у розмірі власного капіталу (загальний обсяг), джерела його формування (додаткові вкладення, резервний капітал, нерозподілені прибутки), а також зміни у власницькій структурі (розподіл дивідендів, внесення додаткового капіталу тощо) [52, с.347].

Головна мета аналізу руху власного капіталу - виявлення тенденцій та факторів, що впливають на його динаміку, визначення ефективності стратегій управління капіталом, а також ідентифікація можливих проблем або ризиків, пов'язаних з його формуванням та використанням.

Аналіз руху власного капіталу допомагає керівництву компанії приймати обґрунтовані рішення щодо фінансової стратегії, оптимізації управління капіталом та визначення шляхів для забезпечення сталого фінансового розвитку підприємства.

Аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства є ключовим етапом фінансового аналізу, спрямованим на оцінку того, наскільки ефективно компанія використовує свої власні фінансові ресурси для досягнення своїх стратегічних цілей та максимізації вартості для власників [69, с.55].

Сутність аналізу ефективності використання власного капіталу полягає у вивченні різних показників, які відображають відношення між прибутковістю та ризиками, пов'язаними з використанням капіталу. Деякі ключові аспекти цього аналізу включають:

- рентабельність капіталу. Оцінка того, як ефективно компанія

використовує свій власний капітал для генерації прибутку;

- оборотність капіталу. Визначення швидкості обертання власного капіталу у виробничому процесі та його зворотного перетворення на грошові потоки;

- показники рентабельності інвестицій. Оцінка прибутковості інвестицій, зроблених з власного капіталу, та їх впливу на загальну рентабельність компанії;

- вартість капіталу. Визначення вартості капіталу компанії та його співвідношення з ризиком.

Аналіз ефективності використання власного капіталу допомагає керівництву компанії зрозуміти, наскільки ефективно їхні фінансові ресурси використовуються для забезпечення фінансової стабільності, зростання та максимізації вартості для всіх зацікавлених сторін. Він також виявляє можливості для вдосконалення стратегій управління капіталом та прийняття обґрунтованих фінансових рішень [69, с.56].

Аналіз фінансового стану та ліквідності за показниками власного капіталу підприємства - це процес оцінки фінансового здоров'я та здатності компанії забезпечити свої фінансові зобов'язання за рахунок власних ресурсів. Сутність цього аналізу полягає в оцінці фінансової стабільності та здатності підприємства до вирішення поточних та майбутніх фінансових викликів, виходячи з його власного капіталу.

Ці аспекти аналізу допомагають керівництву компанії зрозуміти, як власний капітал впливає на фінансовий стан підприємства, його здатність виконати фінансові зобов'язання та управляти ризиками. Аналіз фінансового стану за показниками власного капіталу є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих фінансових рішень та розроблення стратегій фінансового управління.

За результатами проведеного дослідження визначено, що відносні індикатори, за допомогою яких ми будемо визначати фінансову незалежність підприємства, яке ми аналізуємо, та визначати ефективність системи управління власним капіталом, представлені в табл. 1.4.

Характеристика показників оцінки управління власним
капіталом підприємства [40; 51]

Показник	Формула	Опис
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	$ROE = (\text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал}) * 100$	Відображає прибутковість власного капіталу.
Рентабельність активів (ROA), %	$ROA = (\text{Чистий прибуток} / \text{Загальні активи}) * 100$	Вимірює ефективність використання всіх активів.
Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт фінансової автономії = $\text{Власний капітал} / \text{Загальні активи}$	Показує частку власного капіталу у загальних активах підприємства.
Коефіцієнт фінансової залежності	Коефіцієнт фінансової залежності = $\text{Загальні активи} / \text{Власний капітал}$	Відображає ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
Коефіцієнт фінансової стабільності	Коефіцієнт фінансової стабільності = $\text{Власний капітал} / \text{Зобов'язання}$	Показує співвідношення власного капіталу до зобов'язань.
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Коефіцієнт оборотності власного капіталу = $\text{Чистий дохід} / \text{Власний капітал}$	Відображає ефективність використання власного капіталу у процесі реалізації.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Коефіцієнт маневреності власного капіталу = $\text{Власні оборотні кошти} / \text{Власний капітал}$	Вимірює частку власного капіталу, яка знаходиться у обороті.
Коефіцієнт самофінансування	Коефіцієнт самофінансування = $\text{Нерозподілений прибуток} / \text{Власний капітал}$	Показує частку власного капіталу, яка фінансується за рахунок нерозподіленого прибутку.
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу = $\text{Операційний прибуток} / \text{Власний капітал}$	Відображає прибутковість власного капіталу з операційної діяльності.
Коефіцієнт накопичення капіталу	Коефіцієнт накопичення капіталу = $(\text{Нерозподілений прибуток} + \text{Резервний капітал}) / \text{Власний капітал}$	Показує частку капіталу, яка зберігається у формі нерозподіленого прибутку та резервного капіталу.
Коефіцієнт використання власного капіталу	Коефіцієнт використання власного капіталу = $\text{Чистий дохід} / \text{Власний капітал}$	Вимірює ефективність використання власного капіталу у створенні доходу.
Коефіцієнт інвестиційної активності	Коефіцієнт інвестиційної активності = $\text{Інвестиції} / \text{Власний капітал}$	Показує частку власного капіталу, яка інвестується у розвиток підприємства.
Коефіцієнт приросту власного капіталу	Коефіцієнт приросту власного капіталу = $(\text{Власний капітал на кінець періоду} - \text{Власний капітал на початок періоду}) / \text{Власний капітал на початок періоду} * 100$	Показує приріст власного капіталу за певний період.

Таким чином, можна стверджувати, що комплексний підхід до оцінювання ефективності управління власним капіталом підприємства виявляється невід'ємною необхідністю у контексті зростаючої складності бізнес-середовища та фінансових ринків. Використання різних методів та показників дозволяє отримати повнішу картину фінансової стійкості та стратегічного розвитку компанії. Комплексний підхід дозволяє керівництву компанії виявляти сильні та слабкі сторони управління капіталом, а також ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та ринкових умовах. Цей підхід сприяє уникненню однобокості у визначенні результативності та дозволяє розглядати управління капіталом у всій його складності та взаємодії з іншими аспектами фінансової діяльності підприємства. Нарешті, комплексний підхід створює платформу для впровадження інноваційних стратегій та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління власним капіталом підприємства

Відповідне нормативно-правове регулювання у сфері формування та використання власного капіталу підприємств визнається критичною складовою сучасної економічної системи. Регулювання цих відносин створює стабільну основу для функціонування бізнесу та сприяє забезпеченню фінансової стійкості компаній. Це важливо для забезпечення довгострокової економічної стабільності та збереження довіри інвесторів та підприємств. Нормативно-правове регулювання допомагає запобігати фінансовим скандалам, маніпуляціям та недостовірній звітності, що може підірвати довіру на фінансових ринках. Воно сприяє забезпеченню прозорості та консистентності в управлінні фінансами підприємств.

Нормативно-правове регулювання допомагає збалансувати інтереси різних зацікавлених сторін, забезпечуючи захист прав акціонерів, кредиторів та інших учасників. Воно сприяє створенню умов для розвитку інвестиційної діяльності

та повернення капіталу для подальшого розвитку підприємств. Нормативно-правове регулювання встановлює принципи та стандарти, які сприяють здійсненню ефективного управління власним капіталом та забезпечують його оптимальне використання. Воно стимулює розвиток підприємництва, творчості та інновацій, що є ключовими факторами економічного зростання та конкурентоспроможності країни. Нормативно-правове регулювання сприяє впровадженню міжнародних стандартів та практик у сфері фінансового управління, що забезпечує відповідність міжнародним вимогам та стандартам.

Власний капітал є фундаментальною складовою в становленні та розвитку будь-якого підприємства (фірми, компанії), виступаючи основою всього його економічного функціонування. На рівні законодавства поняття «власний капітал» закріплене у НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Відповідно до цього документа, власний капітал визначається як частина активів підприємства, що залишається після віднесення всіх його зобов'язань. Ця визначеність відображає стандартний порядок розрахунку власного капіталу, проте не розкриває джерел його формування та можливих напрямків використання [61].

Такий підхід відображає важливість чіткого визначення та обліку власного капіталу, яке є вирішальним у забезпеченні фінансової стійкості та відкритості підприємства. Однак, для глибшого розуміння ролі та значення власного капіталу, необхідно детальніше дослідити його джерела формування та способи використання в рамках фінансової стратегії підприємства. Це дозволить краще розуміти механізми фінансового управління та приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації власного капіталу для досягнення стратегічних цілей компанії.

В міжнародних стандартах бухгалтерського обліку не застосовується такий термін, як «власний капітал», еквівалентом до нього в зарубіжній практиці є поняття «чисті активи» (netassets) [14].

Нормативно-правова база регулювання формування та використання власного капіталу підприємств України узагальнена у табл. 1.5.

Нормативно-правова база регулювання формування та використання
власного капіталу підприємств України [6; 12]

Назва нормативно-законодачого акту	Коротка характеристика
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [36]	Дає визначення термінів "зобов'язання", "господарська операція"; розкриті основні принципи регулювання питань методології, організації та ведення бухгалтерського обліку власного капіталу та змін в його структурі
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017 р. [35]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» № 559 від 30.11.2001 р. [66]	Розкриває витрати пов'язані з додатковими капіталом - витрати на випуск або придбання інструментів власного капіталу (простих акцій, часток та інших видів власного капіталу)
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р. [67]	Методика оцінки часток (паїв), внесених до статутного капіталу в натуральній формі
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.99 р. [68]	Методика оцінки часток (паїв), внесених до статутного капіталу в нематеріальній формах
Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства» № 385 від 12.06.2018 р. [71]	Розкриває новий порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства (джерела, шляхи та особливості)
Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. [78]	Регулює взаємовідносини, що виникають під час діяльності суб'єктів, визначає поняття, види господарських товариств, а також склад їхнього майна
Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [17]	Регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації господарської діяльності між суб'єктами господарювання. А також встановлює умови і порядок випуску та придбання цінних паперів суб'єктами господарювання
Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI [34]	Розкриває значення терміну «акціонерне товариство». Визначає види акціонерних товариств, порядок формування та мінімальні розміри статутного і власного капіталу акціонерного товариства
Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1577- XII [37]	Дає визначення поняттю «господарське товариство». Визначає загальні принципи формування господарського товариства

Інформаційне забезпечення управління власним капіталом підприємства є системою, яка забезпечує необхідну інформацію та аналітичні дані для ефективного управління фінансовими ресурсами компанії. Це включає в себе збір, обробку, аналіз та інтерпретацію фінансових даних, пов'язаних з власним капіталом, з метою прийняття обґрунтованих рішень керівництвом підприємства. Інформаційне забезпечення включає в себе різноманітні засоби та технології, такі як фінансова звітність, аналітичні звіти, програмне забезпечення для фінансового аналізу та звітності, що допомагає зробити об'єктивні оцінки та приймати стратегічні рішення з управління капіталом компанії.

Інформаційне забезпечення управління власним капіталом є важливою складовою фінансового управління підприємства, яка допомагає забезпечити ефективне використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей організації.

Джерела інформації про власний капітал підприємства можуть бути різноманітні та включати [24, с.67]:

1. Фінансову звітність. Основним джерелом інформації є фінансові звіти, зокрема баланс підприємства, де вказано стан власного капіталу на певну дату, а також звіти про рух власного капіталу за певний період.

2. Аудиторські звіти. Аудиторські звіти, які складаються аудиторами, також можуть містити важливу інформацію про власний капітал підприємства, зокрема щодо його достовірності та стабільності.

3. Внутрішня звітність. Внутрішня звітність підприємства, така як фінансові звіти для внутрішнього використання, також може містити детальну інформацію про власний капітал.

4. Декларації податкових зобов'язань. Інформація, подана в деклараціях про податки, також може містити дані про власний капітал підприємства.

5. Фінансові аналізи. Різноманітні фінансові аналізи, які проводяться з використанням фінансової звітності, можуть надати додаткову інформацію та аналіз про власний капітал.

6. Інформація від фінансових консультантів. Фінансові консультанти, які працюють з підприємством, можуть надати додаткову інсайдерську інформацію та поради щодо управління власним капіталом.

7. Публічні джерела. Інформація про власний капітал підприємства може бути також доступною у публічних джерелах, таких як фінансові новини, звіти аналітичних агентств, тощо.

Ці джерела інформації можуть бути використані для отримання об'єктивної та повної картини про власний капітал підприємства, що допомагає керівництву приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Звіт про власний капітал є фінансовим документом, який містить інформацію про всі зміни у власному капіталі підприємства протягом певного періоду, такі як прибуток або збиток, виплати дивідендів, зміни в капіталі підприємства через випуск нових акцій або реорганізацію. Цей звіт дозволяє стежити за здоров'ям фінансової структури підприємства, а також оцінити його здатність до генерації прибутку та росту. Звіт про власний капітал є важливим інструментом для інвесторів, кредиторів та управління підприємством для прийняття обґрунтованих фінансових рішень [15, с.70].

Основною метою складання звіту про власний капітал підприємства є представлення об'єктивної та повної інформації про всі зміни, що сталися в капіталі підприємства протягом певного періоду. Деякі конкретні цілі включають [1, с.23]:

- оцінювання фінансової стійкості. Звіт про власний капітал дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства шляхом визначення рівня його власного капіталу та його зміни протягом періоду;

- аналіз рівня капіталізації. Звіт надає інформацію про структуру капіталу підприємства, включаючи співвідношення власного капіталу до залучених коштів, що є важливим для оцінки фінансової стійкості та впливу зовнішніх джерел фінансування;

- визначення прибутковості. Звіт допомагає визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свій капітал для генерації прибутку та

створення вартості для акціонерів;

- прийняття фінансових рішень. Інформація з звіту про власний капітал допомагає керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу прибутку, випуску нових акцій, виплати дивідендів тощо;

- забезпечення довіри. Публічний звіт про власний капітал сприяє збільшенню довіри соцієтету до підприємства, що є важливим для залучення нових інвесторів та партнерів.

Усі ці цілі спільно сприяють створенню об'єктивної та комплексної оцінки фінансового стану підприємства, що є ключовим для його стійкого розвитку та успішного функціонування.

У графах згаданого звіту відображають лише ті показники, які наведені в р. І «Власний капітал» пасиву Балансу (п. 10 р. II НП(С)БО 1). Крім того, якщо відсутня інформація для розкриття в окремих статтях Звіту про власний капітал, таких статей можна не наводити. Водночас підприємство може додати статті з переліку додаткових статей (додаток 3 до НП(С)БО 1) за умови збереження їх назви та коду рядка [61].

До переліку компонентів власного капіталу у Звіті про власний капітал входять [61]:

- зареєстрований капітал (графа 3);
- капітал у дооцінках (графа 4);
- додатковий капітал (графа 5);
- резервний капітал (графа 6);
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (графа 7);
- неоплачений капітал (графа 8);
- вилучений капітал (графа 9).

Отже, звіт про власний капітал виступає важливим інформаційним джерелом, що забезпечує об'єктивну та повну інформацію про фінансовий стан та стійкість підприємства. Його складання та аналіз дозволяє керівництву, інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам здійснювати обґрунтовані фінансові рішення та оцінювати ефективність управління

капіталом підприємства. Звіт про власний капітал дозволяє визначити рівень фінансової стійкості, прибутковості та капіталізації підприємства, що є ключовим для його успішного розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Враховуючи важливість фінансової прозорості та довіри співробітників та інвесторів, звіт про власний капітал виступає необхідним інструментом для забезпечення ефективного фінансового управління та стійкого розвитку підприємства. Його ретельний аналіз є важливою складовою процесу прийняття стратегічних рішень та формування фінансової політики, що сприяє забезпеченню успішного функціонування та подальшого зростання організації.

Таким чином, можна зробити висновок, що використання сучасних інформаційних систем управління власним капіталом на підприємстві є невід'ємною складовою успішного фінансового управління. Ці системи дозволяють автоматизувати процеси збору, обробки та аналізу фінансових даних, що значно підвищує їх точність та доступність для керівництва. Завдяки сучасним інформаційним системам, підприємства можуть ефективно відстежувати рух власного капіталу, аналізувати його структуру та робити обґрунтовані фінансові прогнози. Використання цих систем сприяє підвищенню швидкості та ефективності процесу управління капіталом, дозволяючи оперативно реагувати на зміни у фінансовій сфері. Крім того, сучасні інформаційні системи забезпечують велику ступінь безпеки та захисту конфіденційної інформації про фінансові операції підприємства. У цілому, сучасні інформаційні системи управління власним капіталом стають невід'ємним інструментом для досягнення фінансової стійкості та успіху підприємства в сучасному бізнес-середовищі.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ управління власним капіталом підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що власний капітал – це частина капіталу підприємства, яка належить його власникам і використовується для фінансування його діяльності. Він складається з різних компонентів, які включають статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, а також резерви, створені за рахунок прибутку. Власний капітал відображає фінансову стійкість підприємства і є основою для його розвитку та зростання. Він забезпечує підприємству незалежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів, дозволяючи йому здійснювати довгострокові інвестиції та реалізовувати стратегічні плани.

2. Встановлено, що управління власним капіталом – це комплексний і систематичний процес, що включає планування, організацію, контроль та аналіз фінансових ресурсів компанії, які належать її власникам, з метою забезпечення фінансової стійкості, максимізації прибутку, підвищення ринкової вартості та стійкого розвитку підприємства. Цей процес охоплює прийняття стратегічних і тактичних рішень щодо структури капіталу, оптимізації співвідношення між власними та позиковими коштами, управління прибутком і його розподілом, а також інвестування в довгострокові та короткострокові активи.

3. Узагальнено, що процес управління власним капіталом є комплексним набором стратегій, методів і процедур, спрямованих на ефективне використання та збереження капіталу підприємства з метою досягнення його стратегічних цілей та максимізації значення для власників. Цей процес включає в себе ряд дій, які орієнтовані на оптимізацію фінансових ресурсів, керування ризиками та забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Сутність процесу управління власним капіталом полягає в систематичному підході до прийняття рішень щодо вкладення, розподілу та використання капіталу підприємства.

4. Обґрунтовано, що постійне оцінювання ефективності процесу управління власним капіталом на підприємстві визнається ключовою складовою для забезпечення його стійкості та успішності в довгостроковій перспективі. У світі, де економічні умови постійно змінюються, постійне оцінювання дозволяє підприємству адаптуватися до нових викликів та можливостей. Ефективне управління власним капіталом вимагає не лише розуміння поточної фінансової ситуації, але й постійного вдосконалення стратегій та планів дій.

5. Визначено, що комплексний підхід до оцінювання ефективності управління власним капіталом підприємства виявляється невід'ємною необхідністю у контексті зростаючої складності бізнес-середовища та фінансових ринків. Використання різних методів та показників дозволяє отримати повнішу картину фінансової стійкості та стратегічного розвитку компанії. Комплексний підхід дозволяє керівництву компанії виявляти сильні та слабкі сторони управління капіталом, а також ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та ринкових умовах.

6. Доведено, що відповідне нормативно-правове регулювання у сфері формування та використання власного капіталу підприємств визнається критичною складовою сучасної економічної системи. Регулювання цих відносин створює стабільну основу для функціонування бізнесу та сприяє забезпеченню фінансової стійкості компаній. Це важливо для забезпечення довгострокової економічної стабільності та збереження довіри інвесторів та підприємств.

7. Обґрунтовано, що використання сучасних інформаційних систем управління власним капіталом на підприємстві є невід'ємною складовою успішного фінансового управління. Ці системи дозволяють автоматизувати процеси збору, обробки та аналізу фінансових даних, що значно підвищує їх точність та доступність для керівництва. Крім того, сучасні інформаційні системи забезпечують велику ступінь безпеки та захисту конфіденційної інформації про фінансові операції підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПП «КОРПОРАЦІЯ РАДІАН»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства

Об'єктом дослідження сучасного стану управління власним капіталом є відома компанія ПП «Корпорація Радіан», що здійснює свою діяльність в сфері проектування, установки та обслуговування сонячних панелей.

Організаційно-правова характеристика підприємства ПП «Корпорація Радіан», як суб'єкта господарювання представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика підприємства ПП «Корпорація Радіан», як суб'єкта господарювання

Ознака	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО КОРПОРАЦІЯ РАДІАН
Скорочена назва	ПП «Корпорація Радіан»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	41624186
Дата реєстрації	29.09.2017 р.
Уповноважені особи	Тележенко Дмитро Георгійович
Розмір статутного капіталу	20 000 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Приватне підприємство
Види діяльності	Основний: 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля Інші: 27.32 Виробництво інших видів електронних і електричних проводів і кабелів 27.40 Виробництво електричного освітлювального устаткування 27.90 Виробництво іншого електричного устаткування
Місцезнаходження юридичної особи	10008, Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вулиця Новий бульвар, будинок, 7, офіс, 16

Отже, організацію ПП «Корпорація Радіан», код ЄДРПОУ 41624186, було зареєстровано 29.09.2017 р. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 20000000,00 грн. На момент останнього оновлення даних 05.06.2024 р. стан організації - не перебуває в процесі припинення. Керівником організації ПП «Корпорація Радіан» є Тележенко Дмитро Георгійович. Організаційно-правова форма фірми ПП «Корпорація Радіан» - приватне підприємство. Основний вид діяльності (КВЕД) – 46.90 «Неспеціалізована оптова торгівля».

Компанія ПП «Корпорація Радіан» має велику кількість професійних і технічних фахівців, що спеціалізуються на виробництві різних модулів сонячних елементів з полікремнію, складних сонячних батарей, мобільних джерел живлення на сонячних батареях; сонячні вуличні лампи і ліхтарі і інші серії сонячних батарей, при цьому виробляти всі види складних сонячних зарядних пристроїв [63].

Стратегічна мета ПП «Корпорація Радіан» - розробляти і виробляти різноманітні високоякісні додатки для екологічно чистої енергії в умовах жорсткої ринкової конкуренції в області безперервних інновацій, щоб запропонувати клієнтам ультрависокої співвідношення ціни і якості продуктів сонячної енергії.

ПП «Корпорація Радіан» пропонує для бізнесу [63]:

1. Створення ефективного проєкту.
2. Підбір обладнання згідно з вимогами вашого підприємства.
3. Професійний монтаж систем згідно з правилами та нормами.
4. Розробка всієї необхідної документації та правова допомога в оформленні «Зеленого тарифу».
5. Підтримка в обслуговуванні.

З допомогою енергоаудиту який проводиться перед тим як будуть встановлені сонячні панелі, замовник вже буде бачити точки економії для підприємства. Спеціалісти ПП «Корпорація Радіан» зможуть для замовників розрахувати таку модель використання сонячних панелей на підприємстві, яка принесе вам максимум прибутку та ефективності. За допомогою елементарних

інструментів інвестпривабливості ми покажемо вам як це працює на реальному прикладі.

Місія ПП «Корпорація Радіан» – популяризувати і впроваджувати «зелені» технології в Україні. Ми завжди орієнтуємось на максимальний результат для всіх наших клієнтів, реалізуючи та розгортаючи амбітні проекти різної складності. Докладаємо максимальних зусиль і для росту наших партнерів.

Стратегічні цінності ПП «Корпорація Радіан» [63]:

1. Повага. Поважаємо кожного клієнта, готові допомагати в реалізації проектів різної складності.

2. Взаємна довіра. Працюючи на ринку 10 років, ми заслужили довіру покупців, виконуючи зобов'язання перед кожним клієнтом.

3. Якість. Докладаємо максимальних зусиль, щоб реалізувати кожен проект максимально якісно.

Компанія ПП «Корпорація Радіан» надає широкий спектр послуг: поставляємо обладнання, монтуємо та налаштовуємо сонячні електростанції, проводимо огляд і проектування об'єктів, консультиємо та надаємо віддалену підтримку клієнтам. Основне обладнання компанії – інвертори, фотомодулі, акумулятори, супутні електропристрої для сонячних електростанцій, системи кріплень, і т.д. Товар реалізовується як і роздрібному клієнту, так і оптовому.

Компанія ПП «Корпорація Радіан» надає наступні послуги [63]:

- консультації щодо застосування обладнання на поновлюваних джерелах;
- продаж окремих компонентів і готових комплектів для систем енергопостачання;
- оптові поставки обладнання під замовлення;
- монтаж фотоелектричних установок для приватних домогосподарств і комерційних об'єктів;
- пусконаладжувальні роботи та вввод в експлуатацію сонячних електростанцій;
- сервісне та гарантійне обслуговування.

Зростання тарифів по оплаті комунальних послуг в Україні являється

значною проблемою для більшості приватних підприємств. Цей фактор значно впливає на прибуток та розвиток підприємства в цілому. Компанія ПП «Корпорація Радіан» пропонує ефективне розв'язання даної проблеми – установити сонячні панелі для бізнесу, котрі розширюють можливості в плані потужності та забезпечують значну економію. Обладнання для автономних і сучасних СЕС використовують не тільки щоб забезпечити електроенергією зелений дім. Воно також може забезпечити повну автономність в використанні необхідної кількості електроенергії для вашого виробництва.

Переваги для бізнесу у використанні сонячних панелей від ПП «Корпорація Радіан» [63]:

1. Збільшення активів вашого бізнесу.
2. Зниження собівартості операційних витрат.
3. Зниження собівартості продукції.
4. Підвищення екологічної ефективності вашого підприємства.

Також за допомогою енергомоніторингу замовних змож чітко бачити точки економії, зменшення ціни та операційних витрат, відстежувати джерела та надлишки електричної енергії, а також управляти енергобалансом.

Професійне та кваліфіковане обслуговування сонячних батарей від корпорації ПП «Корпорація Радіан» на регулярній основі допоможе:

- збільшити термін експлуатації сонячних електростанцій;
- заощадити витрати на утримання та ремонт;
- зменшити фінансові витрати у разі простою електростанцій;
- забезпечити окупність інвестицій, вкладених у встановлення сонячних батарей.

ПП «Корпорація Радіан» пропонує комплексне сервісне обслуговування СЕС, що забезпечить їх стабільну та безперебійну роботу на довгі роки.

ПП «Корпорація Радіан» є господарською одиницею, яка заснована на приватній власності, з правом найму робочої сили, функціонує на принципах повної економічної і правової самостійності.

У своїй діяльності ПП «Корпорація Радіан» керується Господарським

кодексом, іншим законодавством України та Статутом.

ПП «Корпорація Радіан» створено з метою отримання прибутку. Підприємство вільне у виборі умов господарських відносин, має право приймати будь-які рішення і здійснювати дії, пов'язані з його діяльністю, якщо вони не суперечать діючому законодавству та даному статуту.

Підприємство ПП «Корпорація Радіан» несе повну відповідальність по своїх зобов'язаннях усім належним йому майном, на яке згідно діючого законодавства може бути звернено стягнення. Держава, її органи не несуть відповідальності по зобов'язаннях Підприємства. Підприємство не відповідає за зобов'язання держави, її органів, а також інших підприємств, організацій, установ.

ПП «Корпорація Радіан» діє на основі повного господарського розрахунку, самоокупності. Підприємство в установленому порядку може відкривати філії, вступати в договірні відносини з іншими юридичними та фізичними особами, як на території України, та і за її межами. Підприємство володіє, використовує, розпоряджається належним йому майном. Підприємство може будувати, відчужувати, купувати, брати і здавати в оренду рухоме та нерухоме майно в порядку, встановленому законодавством.

Предметом діяльності підприємства ПП «Корпорація Радіан» є:

- торговельна діяльність у сфері оптової та роздрібної торгівлі щодо реалізації сонячних електростанцій;
- експортно-імпортні операції по реалізації сонячних електростанцій;
- будівництво будівель, проектування, ремонтно-будівельні і монтажні роботи житлових і нежитлових будівель і споруд;
- транспортно-експедиційні послуги;
- проведення комерційної та консалтингової діяльності;
- посередницькі послуги при купівлі, продажу, наданні послуг тощо;
- відкриття торговельних закладів для реалізації продукції власного виробництва, товарів інших організацій по договорах;
- експортно-імпортні операції.

Для забезпечення мети своєї діяльності підприємство ПП «Корпорація Радіан» може:

- вступати в договірні відносини з державними та іншими юридичними особами, незалежно від форм власності, як на Україні, так і за кордоном, бути посередником між ними в зв'язку з виконанням робіт, що відносяться до предмету діяльності Підприємства;
- наймати і звільняти працівників на умовах контракту і на інших умовах, встановлених чинним законодавством;
- самостійно встановлювати форми, системи і розміри оплати праці і інші види доходів осіб, які працюють по найму;
- продавати іншим підприємствам і громадянам, обмінювати, здавати і брати в оренду, купувати, позичати та передавати в безкоштовне тимчасове користування будинки і споруди, приміщення, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інші матеріальні цінності;
- використовувати у своїй діяльності автотранспорт, приміщення та інше майно найманих працівників Підприємства з відповідною компенсацією;
- укладати угоди з підприємствами, установами, організаціями, кооперативами, а також з приватними особами згідно з предметом своєї діяльності, в т.ч. купівлі-продажу, підряду, оренду, транспортування, страхування, доручення, комісії;
- брати участь в торгах, конкурсах, надавати гарантії, набувати або надавати правові документи або право їх використання.

Організаційну структуру управління компанії ПП «Корпорація Радіан» представлено на рис. 2.1.

Підприємством керує його директор. Власник може бути директором, або призначати на цю посаду найманих осіб. Директор ПП «Корпорація Радіан»:

- здійснює оперативне керівництво роботою підприємства;
- без довіреності діє від імені Підприємства, представляє його інтереси в усіх установах, підприємствах і організаціях в Україні та за її межами;

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ПП «Корпорація Радіан»

- розпоряджається за погодженням з власником майном Підприємства, укладає угоди та інші юридичні акти, видає доручення;
- відкриває в установах банків розрахункові та інші рахунки Підприємства;
- приймає на роботу та звільнює працівників Підприємства, застосовує до них міри заохочення, накладає на них стягнення у відповідності до чинного законодавства;
- затверджує внутрішній розпорядок, штатний розпис та систему оплати праці;
- затверджує плани та звіти про їх виконання.

Таким чином, визначено, що ПП «Корпорація Радіан» виступає одним з лідерів на регіональному ринку встановлення та обслуговування сонячних електростанцій на території Житомирщини, пропонуючи широкий спектр високоякісних послуг. Компанія володіє лінійно-функціональною структурою, що дозволяє залучати фахівців для підтримки процесів ухвалення рішень.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

Проведення систематичної діагностики фінансово-економічного стану підприємства є ключовим елементом ефективного управління та забезпечення його довгострокового успіху. У сучасних умовах ринкової економіки підприємства постійно стикаються з різноманітними викликами та ризиками, що потребує постійного моніторингу їх фінансового здоров'я. Систематична діагностика дозволяє вчасно виявляти проблемні зони та ухвалювати обґрунтовані рішення щодо їх усунення. Вона включає комплексний аналіз різних аспектів фінансової діяльності підприємства, таких як ліквідність, платоспроможність, рентабельність, структура капіталу та інші ключові показники. Завдяки систематичній діагностиці можна не лише оцінити поточний фінансовий стан підприємства, але й прогнозувати його майбутнє, що сприяє більш ефективному плануванню та стратегічному управлінню.

Необхідність проведення систематичної діагностики обумовлена також потребою в забезпеченні фінансової прозорості та довіри зі сторони інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Регулярна діагностика допомагає виявляти можливості для оптимізації витрат, підвищення ефективності використання ресурсів та збільшення прибутковості. Вона також сприяє покращенню внутрішнього контролю та управління ризиками, що є особливо важливим у умовах нестабільного економічного середовища. Крім того, систематична діагностика фінансово-економічного стану підприємства дозволяє вчасно виявляти та реагувати на зміни в ринковій кон'юктурі, адаптуючи стратегію компанії до нових умов.

В умовах жорсткої конкуренції підприємства, які нехтують проведенням систематичної діагностики, ризикують втратити свою конкурентну перевагу та фінансову стабільність. Однак, ті компанії, які регулярно здійснюють комплексний аналіз свого фінансового стану, здатні ефективніше управляти своїми ресурсами та забезпечувати стабільне зростання. Важливість систематичної діагностики також полягає у можливості своєчасного

коригування стратегій розвитку, що дозволяє уникнути негативних фінансових наслідків та забезпечити стійкий розвиток підприємства. У підсумку, проведення систематичної діагностики фінансово-економічного стану є необхідною умовою для досягнення високої ефективності управління, підтримки фінансової стійкості та забезпечення успішного розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

Динаміка формування основних економічних показників діяльності ПП «Корпорація Радіан» представлена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності ПП «Корпорація Радіан»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	8971,0	5159,4	1794,9	-7176,1	-79,99
Валовий прибуток, тис. грн.	1794,1	1254,1	305,4	-1488,7	-82,98
Чистий прибуток, тис. грн.	-423,7	-168,6	-877,7	-454,0	107,15
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	25905,6	27300,1	28744,0	2838,5	10,96
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	5188,3	4724,0	4835,9	-352,5	-6,79
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	20717,3	22576,2	23908,2	3190,9	15,40
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	11	10	8	-3	-27,27
Фондовіддача, грн.	1,73	1,09	0,37	-1,36	-78,53
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	471,66	472,40	604,48	132,82	28,16
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	815,55	515,94	224,36	-591,18	-72,49
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,43	0,23	0,08	-0,36	-82,66

Аналіз основних економічних показників ПП «Корпорація Радіан» за період з 2021 по 2023 роки демонструє загальне погіршення фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Чистий дохід суттєво зменшився на 79,99% (-7176,1 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про значні проблеми зі збутом продукції або послуг підприємства. Валовий прибуток також зазнав значного зниження на 82,98% (-1488,7 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це вказує на те, що підприємство мало труднощі не тільки зі зменшенням доходів, але й з покриттям собівартості

продукції. Чистий прибуток погіршився на 107,15% (-454,0 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком, що призвело до збільшення збитків. Це є критичним показником фінансового стану підприємства, який потребує негайного вирішення.

Аналіз показав, що середньорічна вартість активів збільшилась на 10,96% (2838,5 тис. грн), що може свідчити про інвестиції в активи, але це не призвело до покращення фінансових результатів. Середньорічна вартість необоротних активів зменшилась на 6,79% (-352,5 тис. грн), тоді як оборотні активи збільшились на 15,40% (3190,9 тис. грн). Це може вказувати на те, що підприємство спрямувало ресурси на поточні активи, але це не сприяло підвищенню доходів. Чисельність працівників зменшилась на 27,27% (-3 особи), що може бути наслідком скорочення діяльності підприємства або оптимізації персоналу.

Фондовіддача значно знизилась на 78,53% (-1,36 грн), що свідчить про зниження ефективності використання основних фондів. Фондоозброєність зросла на 28,16% (132,82 тис. грн/ос.), що може бути результатом зменшення чисельності працівників. Продуктивність праці знизилась на 72,49% (-591,18 тис. грн/ос.), що вказує на зниження ефективності праці та можливі проблеми з мотивацією або організацією праці. Коефіцієнт оборотності оборотних активів знизився на 82,66% (-0,36), що свідчить про значне уповільнення обороту активів, яке може бути наслідком зниження продажів та накопичення запасів.

Аналіз показників діяльності ПП «Корпорація Радіан» за 2021-2023 роки демонструє суттєве погіршення фінансового стану підприємства, зниження доходів, прибутковості та ефективності використання активів. Ці зміни вимагають термінових заходів для покращення фінансових результатів, перегляду стратегій управління активами та оптимізації операційної діяльності.

Діагностика майнового стану підприємства є ключовим елементом успішного фінансового управління та стратегічного планування. Майновий стан підприємства включає оцінку та аналіз його активів, зобов'язань та власного капіталу, що дозволяє визначити реальну вартість підприємства та

його фінансову стійкість. Проведення такої діагностики є необхідним для виявлення сильних та слабких сторін підприємства, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. В умовах нестабільної економіки та зростаючої конкуренції, регулярна оцінка майнового стану допомагає запобігти фінансовим ризикам та втратам.

Діагностика майнового стану включає аналіз структури активів, їх ліквідності, оцінку фінансових зобов'язань та ефективності використання ресурсів. Вона дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство управляє своїми ресурсами та чи має достатньо активів для покриття своїх зобов'язань. Результати діагностики слугують основою для розробки стратегічних планів розвитку, оптимізації структури капіталу та підвищення фінансової стійкості підприємства. Вона також сприяє покращенню прозорості фінансової звітності та підвищенню довіри зі сторони інвесторів і кредиторів.

У підсумку, систематична діагностика майнового стану є необхідною умовою для ефективного управління підприємством, що забезпечує його стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

Характеристика майна підприємства ПП «Корпорація Радіан» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства ПП «Корпорація Радіан»
та джерел його формування за балансом

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Активи									
1. Необоротні активи:	4931,0	18,7	4516,9	16,0	5154,8	17,6	223,8	4,54	-1,08
в т.ч. основні засоби	2385,1	9,0	1969,5	7,0	3075,3	10,5	690,2	28,94	1,47
2. Оборотні активи	21466,7	81,3	23685,6	84,0	24130,7	82,4	2664,0	12,41	1,08
в т.ч. запаси	12476,7	47,3	12822,1	45,5	13942,0	47,6	1465,3	11,74	0,34
дебіторська заборгованість	8559,2	32,4	10356,7	36,7	9587,4	32,7	1028,2	12,01	0,31
грошові кошти	46,1	0,2	43,5	0,2	43,9	0,1	-2,2	-4,77	-0,02

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Пасиви									
1. Власний капітал	13626,9	51,6	14953,8	53,0	16074,8	54,9	2447,9	17,96	3,27
в т.ч. зареєстрований капітал	20000,0	75,8	20000,0	70,9	20000,0	68,3	0,0	0,00	-7,47
Нерозподілений прибуток	739,0	2,8	570,4	2,0	-299,2	-1,0	-1038,2	-140,49	-3,82
2. Поточні зобов'язання і забезпечення	12770,8	48,4	13248,7	47,0	13210,7	45,1	439,9	3,44	-3,27
Баланс	26397,7	100,0	28202,5	100,0	29285,5	100,0	2887,8	10,94	x

Аналіз показав, що необоротні активи у 2021 році становили 4931,0 тис. грн., що складало 18,7% від загальних активів. У 2022 році їхня вартість зменшилася до 4516,9 тис. грн. (16,0%), але у 2023 році зросла до 5154,8 тис. грн. (17,6%). У порівнянні з 2021 роком, необоротні активи зросли на 223,8 тис. грн., що становить приріст на 4,54%. Однак, їхня частка у загальних активах знизилася на 1,08 процентних пункти. Основні засоби у 2021 році склали 2385,1 тис. грн. (9,0%). У 2022 році спостерігається значне зменшення до 1969,5 тис. грн. (7,0%), а в 2023 році знову зростання до 3075,3 тис. грн. (10,5%). Таким чином, у порівнянні з 2021 роком, основні засоби зросли на 690,2 тис. грн., що становить приріст на 28,94%. Частка основних засобів у загальних активах зросла на 1,47 п.с. Оборотні активи у 2021 році становили 21466,7 тис. грн. (81,3%). У 2022 році їхня вартість зросла до 23685,6 тис. грн. (84,0%), а у 2023 році – до 24130,7 тис. грн. (82,4%). У порівнянні з 2021 роком, оборотні активи зросли на 2664,0 тис. грн., що становить приріст на 12,41%. Частка оборотних активів у загальних активах зросла на 1,08 п.с.

Отже, за період з 2021 по 2023 роки спостерігається зростання як необоротних, так і оборотних активів. Однак, у структурі активів частка необоротних активів зменшилася, тоді як частка оборотних активів зросла. Ці зміни вказують на певну динаміку розвитку компанії, зокрема на збільшення активів та активізацію операційної діяльності, хоча і з певними змінами в структурі активів ПП «Корпорація Радіан».

Аналіз показав, що власний капітал у 2021 році становив 13626,9 тис. грн., що складало 51,6% від загальних пасивів. У 2022 році він збільшився до 14953,8 тис. грн. (53,0%), а в 2023 році досяг 16074,8 тис. грн. (54,9%). У порівнянні з 2021 роком, власний капітал зріс на 2447,9 тис. грн., що становить приріст на 17,96%. Частка власного капіталу у загальних пасивах зросла на 3,27 процентних пункти. Зареєстрований капітал у 2021 році становив 20000,0 тис. грн., що складало 75,8% від загальних пасивів. У 2022 році його частка зменшилась до 70,9%, а в 2023 році – до 68,3%. Сума зареєстрованого капіталу залишалася незмінною, тому зміни відображаються лише у зменшенні його частки у загальних пасивах на 7,47 п.с. Поточні зобов'язання і забезпечення у 2021 році становили 12770,8 тис. грн. (48,4%). У 2022 році вони зросли до 13248,7 тис. грн. (47,0%), а в 2023 році дещо зменшились до 13210,7 тис. грн. (45,1%). У порівнянні з 2021 роком, поточні зобов'язання і забезпечення зросли на 439,9 тис. грн., що становить приріст на 3,44%. Частка поточних зобов'язань і забезпечень у загальних пасивах зменшилася на 3,27 п.с.

Отже, за період з 2021 по 2023 роки спостерігається загальне зростання як власного капіталу, так і поточних зобов'язань і забезпечень. Власний капітал зріс швидшими темпами, ніж поточні зобов'язання, що позитивно впливає на фінансову стабільність підприємства ПП «Корпорація Радіан».

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства є критично важливим для забезпечення його успішного функціонування та розвитку. Передусім, фінансовий аналіз дозволяє керівництву оцінити поточний фінансовий стан компанії, виявляючи сильні та слабкі сторони. Також, він допомагає виявити тенденції та зміни у фінансових показниках, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Регулярний аналіз фінансових результатів дає змогу прогнозувати майбутні фінансові потоки та планувати ефективне використання ресурсів. Крім того, фінансовий аналіз допомагає ідентифікувати ризики та розробляти стратегії їхньої мінімізації. Підприємства, які систематично проводять фінансовий аналіз, мають кращі шанси на успішне адаптування до змін у ринкових умовах. Також фінансовий аналіз є важливим

інструментом для залучення інвесторів, оскільки демонструє прозорість та стабільність компанії. Окрім цього, аналіз фінансових показників сприяє підвищенню операційної ефективності, допомагаючи оптимізувати витрати та збільшити прибуток. Важливим аспектом є також відповідність фінансової звітності вимогам регуляторів та стандартам, що підвищує довіру з боку партнерів та клієнтів. Загалом, постійний фінансовий аналіз є основою для стратегічного планування та забезпечення довгострокового успіху підприємства.

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ПП «Корпорація Радіан» проаналізовано у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ПП «Корпорація Радіан», тис.грн.

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8971,0	5159,4	1794,9	-7176,1	-79,99
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	7176,9	3905,3	1489,5	-5687,4	-79,25
Валовий прибуток	1794,1	1254,1	305,4	-1488,7	-82,98
Інші операційні доходи	0,0	230,9	43,3	43,3	100,00
Інші операційні витрати	1836,4	1546,9	1426,4	-410,0	-22,33
Фінансовий результат від операційної діяльності	-42,3	-61,9	-1077,7	-1035,4	у 24,47 р.м.
Інші витрати	381,4	106,7	0,0	-381,4	-100,00
Фінансовий результат до оподаткування	-423,7	-168,6	-877,7	-454,0	107,15
Чистий фінансовий результат	-423,7	-168,6	-877,7	-454,0	107,15

Отже, дані у табл. 2.4 представляють механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ПП «Корпорація Радіан» з 2021 по 2023 роки. Протягом трьох років спостерігається значний спад у чистому доході від реалізації продукції, з 8971,0 тис. грн у 2021 році до 1794,9 тис. грн у 2023 році. Це призвело до великого зменшення валового прибутку на 1488,7 тис. грн або

на 82,98%. Хоча інші операційні доходи зросли з 0,0 тис. грн у 2021 році до 43,3 тис. грн у 2023 році, але інші операційні витрати також збільшилися, що призвело до збільшення фінансового результату від операційної діяльності на 24,47 тис. грн у 2023 році. У той же час, інші витрати спадають, з 381,4 тис. грн у 2021 році до 0,0 тис. грн у 2023 році. Це призвело до збільшення фінансового результату до оподаткування на 107,15%. Однак чистий фінансовий результат залишається негативним і скорочується з (-423,7) тис. грн у 2021 році до (-877,7) тис. грн у 2023 році, що представляє скорочення на 107,15%.

Встановлені дані можуть свідчити про те, що підприємство ПП «Корпорація Радіан» зазнає значних труднощів і потребує удосконалення стратегії управління фінансами та оптимізації виробничих процесів, щоб покращити свою фінансову стабільність і збільшити прибутковість.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ПП «Корпорація Радіан» представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

ПП «Корпорація Радіан»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,68	1,79	1,83	0,15	8,67
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,00	0,00	0,00	-7,94
Чистий оборотний капітал, тис.грн.	8695,9	10436,9	10920,0	2224,1	25,58
Коефіцієнт автономії	0,52	0,53	0,55	0,03	6,33
Коефіцієнт фінансової залежності	1,94	1,89	1,82	-0,12	-5,95
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,07	1,13	1,22	0,15	14,04
Коефіцієнт оборотності активів	0,35	0,19	0,06	-0,28	-81,97
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,69	0,36	0,12	-0,58	-83,25
Рентабельність господарської діяльності, %	-4,70	-3,09	-30,10	-25,40	x
Рентабельність власного капіталу, %	-3,26	-1,18	-5,66	-2,39	x
Рентабельність продукції, %	25,00	32,11	20,50	-4,49	x

Аналіз показав, що коефіцієнти загальної та абсолютної ліквідності залишаються низькими і стабільними протягом трьох років. Коефіцієнт

загальної ліквідності збільшився на 8,67%, що може вказувати на певне поліпшення фінансового стану у цьому плані. Чистий оборотний капітал зростає на 25,58%, що свідчить про збільшення ліквідних активів, що доступні для фінансування операцій підприємства. Коефіцієнт автономії зріс на 6,33%, тоді як коефіцієнт фінансової залежності зменшився на 5,95%. Це може вказувати на зростання фінансової стабільності підприємства та зменшення його залежності від зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнти оборотності активів та власного капіталу значно зменшилися протягом трьох років, на 81,97% та 83,25% відповідно, що може вказувати на неефективне використання ресурсів та зменшення їх рентабельності. Рентабельність господарської діяльності, власного капіталу та продукції показують суттєві втрати протягом трьох років. Зокрема, рентабельність господарської діяльності зменшилася на 25,40%, а рентабельність власного капіталу на 2,39%. Рентабельність продукції також зменшилася на 4,49%, що може свідчити про проблеми з ефективністю виробничих процесів або конкурентоспроможністю продукції.

Таким чином, аналіз визначених показників вказує на певні проблеми у фінансовому стані підприємства, такі як низька ліквідність, неефективне використання ресурсів та втрати у рентабельності. Для поліпшення ситуації, можливо, потрібні стратегічні зміни у фінансовому управлінні та оптимізація виробничих процесів ПП «Корпорація Радіан».

2.3. Оцінка сучасного стану та ефективності системи управління власним капіталом на підприємстві

Ефективне управління власним капіталом відіграє ключову роль у забезпеченні стійкого фінансового стану підприємства ПП «Корпорація Радіан». Перш за все, власний капітал є важливим джерелом фінансування, яке дозволяє зменшити залежність від зовнішніх джерел кредитування та мінімізувати ризики фінансових труднощів у майбутньому. Крім того, ефективне використання власного капіталу сприяє підвищенню фінансової

стійкості ПП «Корпорація Радіан», оскільки це дозволяє збільшити його здатність витримувати економічні труднощі та негативні зміни на ринку. Додатково, управління власним капіталом може сприяти оптимізації капіталовкладень та виробничих процесів, що підвищує ефективність використання ресурсів та конкурентоспроможність ПП «Корпорація Радіан».

Не менш важливо, ефективне управління власним капіталом дозволяє забезпечити достатню міру контролю та гнучкості у прийнятті стратегічних рішень, що сприяє підтримці стійкого та стабільного розвитку підприємства ПП «Корпорація Радіан» в довгостроковій перспективі. Таким чином, розуміння та ефективне використання власного капіталу є невід'ємною складовою успішного фінансового управління та досягнення стійкого фінансового стану на підприємстві [65, с.365].

Система управління використанням власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» є комплексним набором стратегій, методів та процесів, спрямованих на оптимізацію та ефективне використання власних фінансових ресурсів. Вона включає в себе планування та контроль за розподілом капіталу, а також стратегічні рішення щодо інвестицій, розвитку бізнесу та фінансового забезпечення.

Головною метою такої системи є забезпечення стійкого та ефективного використання власного капіталу для зростання прибутковості, зменшення ризиків і максимізації цінності для власників підприємства ПП «Корпорація Радіан». Це включає в себе такі аспекти, як оптимізація структури капіталу, контроль за фінансовими потоками, управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості підприємства. Така система дозволяє підприємству адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, забезпечуючи йому конкурентні переваги та стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Система управління власним капіталом підприємства ПП «Корпорація Радіан» включає ряд ключових елементів, які спрямовані на оптимізацію та

ефективне використання фінансових ресурсів підприємства. Наведемо деякі з цих елементів у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Система управління власним капіталом підприємства ПП «Корпорація Радіан»

Елемент	Характеристика
1. Стратегічне планування капіталу	Цей елемент передбачає розробку довгострокової стратегії щодо використання власного капіталу, включаючи визначення цілей та пріоритетів інвестування, орієнтацію на ринкові можливості та ризики, а також розробку планів фінансового забезпечення.
2. Оптимізація структури капіталу	Цей елемент включає аналіз та управління співвідношенням між власним та залученим капіталом, з метою забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості та мінімізації витрат на фінансування.
3. Контроль за фінансовими потоками	Цей елемент передбачає вивчення та управління фінансовими потоками в межах підприємства, включаючи моніторинг прибутків, витрат, інвестицій та дивідендів.
4. Управління ризиками	Цей елемент полягає у виявленні, оцінці та управлінні різноманітними фінансовими ризиками, такими як валютний ризик, ризик процентних ставок, ризик кредитування тощо, з метою зменшення їх впливу на фінансову стабільність підприємства.
5. Оцінка рентабельності та ефективності використання капіталу	Цей елемент передбачає аналіз рівня прибутковості власного капіталу та оцінку ефективності використання капіталовкладень у проектах та інвестиціях підприємства.
6. Звітність та аналіз	Цей елемент передбачає систематичне складання фінансової звітності та проведення аналізу фінансових показників з метою виявлення тенденцій, проблем та можливостей для подальшого вдосконалення управління власним капіталом.

Визначені елементи спільно допомагають підприємству ПП «Корпорація Радіан» забезпечити ефективне та стійке використання власного капіталу, що в свою чергу сприяє його успішному фінансовому розвитку та забезпечує конкурентні переваги на ринку.

Аналіз власного капіталу на підприємстві ПП «Корпорація Радіан» є процесом оцінки фінансового стану та ефективного використання внутрішніх ресурсів підприємства. Це включає в себе докладний розгляд структури, джерел та розподілу власного капіталу з метою виявлення сильних та слабких сторін, а також виявлення можливостей для підвищення ефективності використання цих ресурсів.

Аналіз власного капіталу допомагає визначити фінансову стійкість підприємства ПП «Корпорація Радіан», його здатність до виконання зобов'язань перед кредиторами та власниками, а також рівень фінансової незалежності. Він включає в себе такі аспекти, як аналіз капіталовкладень, оцінка рентабельності та ризиків, а також визначення стратегій збільшення вартості власного капіталу через мінімізацію витрат та максимізацію доходів. Аналіз власного капіталу є ключовим інструментом управління фінансами підприємства, спрямованим на забезпечення його стійкості та успішності в довгостроковій перспективі.

Аналіз динаміки балансу підприємства - це процес вивчення та оцінки змін у фінансовому стані підприємства з часом, який відображається у балансовій звітності. Цей аналіз дозволяє виявити тенденції та патерни у розвитку фінансових показників підприємства, розглянути його фінансову стабільність, ефективність управління ресурсами та потенційні ризики [74, с.225].

Аналіз динаміки балансу ПП «Корпорація Радіан» представлено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки балансу ПП «Корпорація Радіан»

Складова балансу	Роки	Сума, тис. грн.	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносне відхилення, %
Усього активів	2021	26397,7	-	-
	2022	28202,5	1804,8	6,84
	2023	29285,5	1083,0	3,84
Усього зобов'язань	2021	12770,8	-	-
	2022	13248,7	477,9	3,74
	2023	13210,7	-38,0	-0,29
Усього власного капіталу	2021	13626,9	-	-
	2022	14953,8	1326,9	9,74
	2023	16074,8	1121,0	7,50

Аналіз визначив, що загальна вартість активів компанії у 2023 році складала 29285,5 тис.грн., що на 1083,0 тис.грн., або на 3,84 % більше, ніж у 2022 році. Водночас, сукупні зобов'язання ПП «Корпорація Радіан» у 2023 році були на рівні 13210,7 тис.грн., що на 38,0 тис.грн., або на 0,29 % менше, ніж у

2022 році. За той же час, сума власного капіталу підприємства у 2023 році зросла на 1121,0 тис.грн., або на 7,50 %, що складало 16074,8 тис.грн.

Аналіз власного капіталу в структурі пасиву балансу ПП «Корпорація Радіан» є ключовою складовою фінансового аналізу підприємства з кількох причин [14; 56]:

- власний капітал відображає фінансовий захист підприємства, оскільки це грошові засоби, які належать власникам. Аналіз власного капіталу допомагає оцінити рівень фінансової стійкості підприємства та його здатність витримувати фінансові труднощі;

- власний капітал показує, наскільки підприємство залежне від зовнішніх джерел фінансування. Чим вищий власний капітал, тим менша фінансова залежність підприємства, що може зменшити ризики та покращити його фінансову стійкість;

- власний капітал є важливим елементом для визначення рентабельності інвестицій. Аналіз його динаміки дозволяє визначити, чи зростає або зменшується прибутковість капіталовкладень та ефективність використання власних ресурсів підприємства.

Аналіз власного капіталу в структурі пасиву балансу ПП «Корпорація Радіан» представлено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз власного капіталу в структурі пасиву балансу ПП «Корпорація Радіан»

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	
Власний капітал	13626,9	51,62	14953,8	53,02	16074,8	54,89	3,27
Довгострокові та поточні зобов'язання	12770,8	48,38	13248,7	46,98	13210,7	45,11	-3,27
Разом	26397,7	100,00	28202,5	100,00	29285,5	100,00	x

Аналіз засвідчив, що власний капітал займає достатню частку в структурі зобов'язань компанії ПП «Корпорація Радіан». У 2021 році питома частка власного капіталу становила 51,62 %, що відображало прийнятний ступінь

автономності підприємства від зовнішніх джерел фінансування підприємницької діяльності. Водночас, починаючи з 2022 року ситуація прямувала в бік зростання фінансової незалежності. Отже, у 2023 році питома частка власного капіталу сягала вже 54,89 %, що на 3,27 пункти структури більше, ніж у 2021 році. Довгострокові та поточні зобов'язання становлять 45,11 % питомої ваги пасивів компанії ПП «Корпорація Радіан».

Аналіз динаміки формування власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки формування власного капіталу
ПП «Корпорація Радіан», тис.грн.

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Зареєстрований капітал	20000,0	20000,0	20000,0	0,0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	739,0	570,4	-299,2	-1038,2	-140,49
Неоплачений капітал	7112,1	5616,6	3626,0	-3486,1	-49,02
Усього власний капітал	13626,9	14953,8	16074,8	2447,9	17,96

Отже, динаміка показників у табл. 2.9 вказує на різні тенденції у формуванні власного капіталу підприємства. Зареєстрований капітал залишався стабільним протягом усього періоду дослідження, що свідчить про відсутність змін у розмірі основного капіталу. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) показує, що за аналізований період відбулися значні зміни. У 2021 році було зафіксовано приріст цього показника, але в 2022 і 2023 роках відбулася велика втрата, що призвела до негативного значення. Це може бути результатом різниці між витратами та доходами, що впливає на фінансову стабільність підприємства. Неоплачений капітал також показує негативну динаміку, зменшуючись протягом усього періоду. Це свідчить про те, що підприємство може мати заборгованості або неоплачені зобов'язання, що може вплинути на його фінансову стійкість та платоспроможність. Усього власний капітал вказує на загальний стан власних фінансових ресурсів підприємства. За

період аналізу він показує певний приріст, що може бути результатом змін у структурі капіталу та впливу фінансових операцій на підприємство.

Дослідження засвідчили, що показники використання власного капіталу підприємства є головними індикаторами, які характеризують, наскільки раціонально компанія ПП «Корпорація Радіан» використовує власні внутрішні резерви для забезпечення діяльності та реалізації інвестиційних проєктів.

Аналіз показників використання власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз показників використання власного капіталу
підприємства ПП «Корпорація Радіан»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	+, –	%
Дані для розрахунків, тис.грн.					
Власний капітал	13626,9	14953,8	16074,8	2447,9	17,96
Загальні активи	26397,7	28202,5	29285,5	2887,8	10,94
Зобов'язання	12770,8	13248,7	13210,7	439,9	3,44
Чистий дохід	8971,0	5159,4	1794,9	-7176,1	-79,99
Власні оборотні кошти	8695,9	10436,9	10920,0	2224,1	25,58
Нерозподілений прибуток	739,0	570,4	-299,2	-1038,2	-140,49
Резервний капітал	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
Інвестиції	2541,7	2547,4	2079,5	-462,2	-18,18
Показники використання власного капіталу					
Коефіцієнт фінансової автономії	0,52	0,53	0,55	0,03	6,33
Коефіцієнт фінансової залежності	1,94	1,89	1,82	-0,12	-5,95
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,07	1,13	1,22	0,15	14,04
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,66	0,35	0,11	-0,55	-83,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,64	0,70	0,68	0,04	6,45
Коефіцієнт самофінансування	0,05	0,04	-0,02	-0,07	-134,32
Коефіцієнт накопичення капіталу	0,05	0,04	-0,02	-0,07	-134,32
Коефіцієнт інвестиційної активності	0,19	0,17	0,13	-0,06	-30,64

Аналіз показників використання власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» за 2021-2023 рр. дозволяє зробити кілька важливих висновків. Коефіцієнт фінансової автономії зростав з 0,52 в 2021 році до 0,55 в 2023 році. Це свідчить про збільшення частки власних коштів у загальній

структурі капіталу підприємства, що може свідчити про його фінансову стабільність та незалежність. Коефіцієнт фінансової залежності зменшився на 0,12 відсоткових пунктів у період з 2021 по 2023 рік, що вказує на зменшення використання зовнішніх джерел фінансування та покращення фінансової стійкості. Коефіцієнт оборотності власного капіталу відображає зниження з 0,66 в 2021 році до 0,11 в 2023 році, що може бути ознакою неефективного використання власних ресурсів та недостатньої рентабельності інвестицій. Коефіцієнти самофінансування та накопичення капіталу показують від'ємні значення у 2023 році, що свідчить про те, що підприємство витрачає більше, ніж заробляє, та можливо, навіть продає активи для забезпечення операційної діяльності. Коефіцієнт інвестиційної активності зменшився на 0,06 відсоткових пунктів, що може свідчити про скорочення обсягів інвестицій у розвиток підприємства.

У цілому, зростання фінансової автономії та стабільності, а також зменшення фінансової залежності є позитивними тенденціями для підприємства ПП «Корпорація Радіан». Однак негативні показники, такі як зниження оборотності власного капіталу та від'ємні значення коефіцієнтів самофінансування та накопичення капіталу, вимагають уваги та можливих коригувань в стратегії управління фінансами підприємства ПП «Корпорація Радіан».

Аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» наведено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз ефективності використання власного капіталу ПП «Корпорація Радіан»

Показники	Роки			2023 р. до 2021 р.
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Валова рентабельність власного капіталу, %	65,83	34,50	11,17	-54,67
Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком, %	-0,31	-0,41	-6,70	-6,39
Чиста рентабельність власного капіталу, %	-3,11	-1,13	-5,46	-2,35

Отже, дані табл. 2.11 надають дані про ефективність використання

власного капіталу ПП «Корпорація Радіан» протягом трьох років - з 2021 по 2023 рік. Валова рентабельність власного капіталу відображає частку доходу, яку компанія заробляє від використання власного капіталу. У 2023 році цей показник зменшився на 54,67 пункти в порівнянні з 2021 роком, що свідчить про зниження ефективності використання капіталу. Рентабельність власного капіталу за операційним прибутком показує, яку частку операційного прибутку компанія отримує від використання власного капіталу. У 2023 році цей показник став від'ємним і зменшився на 6,39 пункти відносно 2021 року, що свідчить про неефективне використання капіталу для генерації прибутку. Чиста рентабельність власного капіталу вказує на частку чистого прибутку, яку компанія генерує від використання власного капіталу. У 2023 році цей показник також став від'ємним і зменшився на 2,35 пункти в порівнянні з 2021 роком, що також свідчить про неефективне використання капіталу компанією.

Загалом, аналіз показників ефективності використання власного капіталу свідчить про те, що ПП «Корпорація Радіан» має проблеми з оптимізацією використання свого капіталу та генерації прибутку від нього. Це може вимагати перегляду стратегії управління фінансами та інвестиційної політики компанії для покращення її фінансової стійкості та прибутковості.

Таким чином, можна стверджувати, що рентабельність власного капіталу за операційним прибутком та чиста рентабельність власного капіталу відображають негативні тенденції, що може свідчити про проблеми в оптимізації використання капіталу для генерації прибутку. Загальний стан управління власним капіталом схоже потребує перегляду та коригування стратегій фінансового планування та інвестиційної діяльності. Недостатня ефективність використання власного капіталу може вплинути на фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємства. Необхідність перегляду стратегій управління фінансами, інвестиційної політики та оптимізації витрат стає актуальною для підприємства. Проведення додаткового аналізу фінансових процесів та впровадження необхідних заходів може допомогти покращити фінансову рівновагу та прибутковість компанії. Необхідність впровадження

стратегій зменшення витрат та оптимізації виробничих процесів також може допомогти забезпечити більш ефективне використання власного капіталу. Загалом, вдосконалення стратегій управління власним капіталом є ключовим аспектом для забезпечення стабільності та успішності діяльності ПП «Корпорація Радіан» у майбутньому.

2.4. Напрями удосконалення управління власним капіталом на підприємстві

Дослідження засвідчили, що набудь-якому підприємстві розрізняють кілька ключових видів власного капіталу, кожен з яких відіграє важливу роль у фінансовій стабільності та розвитку підприємства. Основними джерелами власного капіталу ПП «Корпорація Радіан» є [79, с.856]:

1. Статутний капітал - сума коштів, внесених засновниками під час реєстрації підприємства. Цей капітал є основою початку діяльності та формування майнової бази підприємства.

2. Додатковий капітал - кошти, отримані від випуску акцій вище за їхню номінальну вартість, а також інші надходження, не пов'язані безпосередньо з основною діяльністю підприємства.

3. Резервний капітал - частина прибутку підприємства, яка спрямовується на покриття можливих втрат або інших передбачених законодавством цілей.

4. Нерозподілений прибуток - частина прибутку, що залишилася після виплати дивідендів та спрямування коштів у резервний капітал, яка може бути використана на розвиток підприємства.

Важливо розуміти, що ефективно управління власним капіталом впливає на фінансову стійкість і можливості для розвитку підприємства ПП «Корпорація Радіан». Стратегічне планування та аналіз структури капіталу дозволяють оптимізувати його використання та підвищити загальну ефективність бізнесу.

Крім того, залучення додаткових коштів за рахунок збільшення статутного чи додаткового капіталу відкриває перед підприємством нові можливості для

розширення та модернізації виробництва, впровадження інновацій та покращення якості продукції. Таким чином, грамотне управління видами власного капіталу є ключем до успішного розвитку та зміцнення позицій на ринку [52, с.347].

Власний капітал є основою фінансової стабільності та незалежності підприємства ПП «Корпорація Радіан». Він дозволяє компанії реалізовувати довгострокові проекти без необхідності залучення зовнішніх позикових коштів, що знижує фінансові ризики та підвищує довіру інвесторів та партнерів. Проте значна залежність від власного капіталу може обмежити можливості для розширення через обмеженість ресурсів, особливо у випадках, коли необхідні великі інвестиції.

Перевагою власного капіталу є його здатність зміцнювати фінансову стійкість підприємства, мінімізуючи боргові зобов'язання. Це забезпечує підприємству ПП «Корпорація Радіан» більшу свободу дій та зменшує залежність від кредиторів. Крім того, відсутність необхідності в обслуговуванні боргу дозволяє спрямовувати більше ресурсів на розвиток бізнесу, включаючи інвестиції в нові проекти, дослідження та розробки [44, с.224].

Незважаючи на очевидні переваги, існує й зворотний бік медалі. Надмірне збільшення частки власного капіталу може призвести до зниження загальної рентабельності інвестицій, оскільки підприємство ПП «Корпорація Радіан» не використовує леверидж, який міг би збільшити дохідність за рахунок коштів. Таким чином, важливо знайти золоту середину між використанням власного та позикового капіталу, щоб максимізувати фінансову ефективність та сприяти сталому зростанню компанії.

Для стимулювання зростання та розвитку бізнесу підприємства активно використовують різні підходи до збільшення власного капіталу. Одним із ключових методів є реінвестування прибутку, що дозволяє не тільки зміцнити фінансове становище компанії, а й сприяє її подальшому розвитку без залучення зовнішніх позик. Емісія акцій також є ефективним інструментом для залучення додаткових коштів, проте це пов'язано з розширенням кола

акціонерів та зміною структури власності. Субсидії та гранти від держави чи міжнародних організацій можуть стати значним джерелом фінансування, особливо для проектів, спрямованих на соціальний розвиток чи інновації. Важливо пам'ятати, що вибір методу має відповідати стратегічним цілям підприємства та його поточному фінансовому стану [20, с.165].

Стійкість фінансового стану компанії ПП «Корпорація Радіан» безпосередньо залежить від обсягу та структури її власного капіталу. Сильна база власні кошти забезпечує підприємству велику незалежність від зовнішніх запозичень, що у умовах економічної нестабільності є значним чинником виживання та розвитку. Крім того, достатній рівень власного капіталу сприяє підвищенню кредитного рейтингу ПП «Корпорація Радіан», що, у свою чергу, зменшує вартість залучення позикових коштів.

Важливо також відзначити, що пропорція між власним та позиковим капіталом впливає на фінансові ризики підприємства ПП «Корпорація Радіан». Підприємства з високою часткою власного капіталу в загальній структурі фінансування мають більшу фінансову стійкість, оскільки вони менш залежні від змін відсоткових ставок та умов кредитування. Це створює сприятливі умови для інвестування у довгострокові проекти, що сприяють стійкому зростанню та розвитку компанії [8].

Резервний та додатковий капітал: важливі складові власних коштів. У структурі власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» особливе місце займають резервний та додатковий капітал. Ці складові виконують як функцію фінансової подушки безпеки, а й служать інструментом підвищення інвестиційної привабливості і стійкості компанії. Резервний капітал формується відповідно до законодавства та статутних документів підприємства та призначений для покриття можливих збитків та інших непередбачених витрат. Додатковий капітал включає доходи, не розподілені у вигляді дивідендів, а також різницю між номінальною і ринковою вартістю випущених акцій. Важливість цих елементів власного капіталу ПП «Корпорація Радіан» можна виразити так [17; 67]:

1. Забезпечення фінансової стійкості - резервний та додатковий капітал є гарантією для кредиторів та інвесторів, підвищуючи довіру до підприємства.

2. Регулювання ризиків - наявність цих коштів дозволяє компанії ефективніше керувати фінансовими ризиками, мінімізуючи потенційні збитки.

3. Фінансування розвитку - резервний та додатковий капітал можуть бути використані для фінансування інвестиційних проектів, сприяючи зростанню та розвитку підприємства.

У сучасній економіці акціонерний капітал відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості та розвитку підприємств. Він служить основою залучення додаткових інвестицій, а й дозволяє компаніям розширювати свої діяльності, впроваджувати інновації і зміцнювати свої позиції над ринком. Переваги акціонерного капіталу численні і включають [3]:

1. Збільшення ліквідності акції компанії можуть бути продані на біржі, забезпечуючи швидкий доступ до готівкових коштів.

2. Розширення бази інвесторів - залучення широкого кола акціонерів сприяє диверсифікації джерел фінансування.

3. Підвищення репутації - компанії з акціонерним капіталом часто сприймаються як надійніші та стабільніші, що сприяє залученню нових інвестицій.

Крім того, акціонерний капітал відкриває перед підприємствами можливості для масштабування бізнесу та входження до нових ринків. Це досягається за рахунок залучення фінансових ресурсів не лише всередині країни, а й на міжнародному рівні. Важливо, що успішне використання акціонерного капіталу вимагає від компанії прозорості, ефективного корпоративного управління та стратегічного планування. Таким чином, акціонерний капітал не просто джерело фінансування, а й потужний інструмент для розвитку та зміцнення позицій компанії на ринку.

Переоцінка активів компанії ПП «Корпорація Радіан» є важливим інструментом для коригування їхньої балансової вартості відповідно до поточних ринкових умов. Цей процес може вплинути на розмір власного

капіталу підприємства. При збільшенні вартості активів у результаті переоцінки, відповідно, збільшується і власний капітал, що покращує фінансове становище компанії та її інвестиційну привабливість. Однак, важливо пам'ятати, що переоцінка може призвести до зменшення вартості активів, що, у свою чергу, знизить розмір власного капіталу ПП «Корпорація Радіан».

Процес переоцінки активів ПП «Корпорація Радіан» включає кілька ключових етапів [13, с.172]:

1. Визначення активів для переоцінки. Не всі активи підлягають переоцінці, тому важливо чітко визначити, які будуть включені в процес.

2. Вибір методу переоцінки. Існують різні методи переоцінки активів, вибір яких залежить від типу активів та цілей переоцінки.

3. Розрахунок нової вартості активів. На цьому етапі відбувається безпосередньо переоцінка, внаслідок якої активи одержують нову балансову вартість.

Важливо, що результати переоцінки мають бути коректно відображені у бухгалтерському обліку та звітності ПП «Корпорація Радіан». Правильно проведена переоцінка як підвищує точність фінансової звітності, а й сприяє ефективнішому управлінню активами підприємства.

У контексті фінансової стійкості та розвитку бізнесу власний капітал ПП «Корпорація Радіан» відіграє ключову роль. Він лише відбиває реальну економічну міць підприємства, а й є основою залучення зовнішнього фінансування. Підприємства з сильною базою власного капіталу часто сприймаються кредиторами як більш надійні та кредитоспроможні, що полегшує доступ до позикових коштів під вигідніші відсоткові ставки. Серед переваг власного капіталу ПП «Корпорація Радіан» можна назвати:

1. Підвищення довіри з боку інвесторів та партнерів.
2. Поліпшення умов отримання кредитів і позик.
3. Здатність до самофінансування та інвестування у нові проекти без залучення зовнішніх джерел.

Отже, наявність значного обсягу власного капіталу як підвищує

кредитоспроможність підприємства ПП «Корпорація Радіан», а й сприяє його сталого розвитку. Стратегічне управління власним капіталом дозволяє оптимізувати структуру капіталу, знижувати фінансові ризики та збільшувати вартість компанії для її власників. Важливо, що ефективне використання власного капіталу вимагає грамотного фінансового планування та постійного аналізу ринкової ситуації.

Ефективне управління власним капіталом є ключовим чинником задля забезпечення сталого розвитку підприємства ПП «Корпорація Радіан». Воно дозволяє як оптимізувати фінансову структуру, а й зміцнювати позиції компанії над ринком. Стратегічне планування та грамотне розподіл ресурсів сприяють підвищенню ефективності використання власного капіталу, що, своєю чергою, веде до збільшення інвестиційної привабливості та зростання вартості компанії.

Одним із найважливіших аспектів управління власним капіталом є його реінвестування у найбільш перспективні напрямки діяльності підприємства ПП «Корпорація Радіан». Це вимагає від керівництва не тільки глибокого розуміння поточних трендів ринку, але й здатності адаптуватися до умов, що змінюються. Диверсифікація джерел фінансування, а також пошук нових можливостей для інвестування власного капіталу можуть значно підвищити стійкість бізнесу до зовнішніх шоків та сприяти його довгостроковому процвітання ПП «Корпорація Радіан».

На сьогоднішній день існують кілька сучасних напрямків удосконалення управління власним капіталом на підприємстві ПП «Корпорація Радіан» (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Альтернативні напрями удосконалення управління власним капіталом
на підприємстві ПП «Корпорація Радіан»

Напрямок	Використання на підприємстві
1	2
1. Використання цифрових технологій та аналітики	Впровадження сучасних інформаційних систем та програмних рішень для автоматизації фінансових процесів, а також для збору та аналізу великих обсягів даних, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо управління капіталом.

2. Оптимізація портфеля інвестицій	Активне управління портфелем інвестицій з метою максимізації прибутковості та зниження ризиків шляхом диверсифікації та аналізу ринкових тенденцій.
3. Фокус на сталому розвитку	Розвиток та впровадження стратегій, спрямованих на стале збільшення стійкості та прибутковості капіталу, зокрема заходів щодо соціальної відповідальності, екологічності та ефективного використання ресурсів.

Продовження таблиці 2.12

1	2
4. Оптимізація фінансової структури	Розробка та впровадження стратегій оптимізації структури капіталу з метою зниження фінансового ризику та підвищення фінансової стійкості підприємства.
5. Розвиток фінансових навичок персоналу	Організація навчальних програм та тренінгів для персоналу з фінансової грамотності та навичок управління капіталом, що дозволить працівникам більш ефективно виконувати свої обов'язки та приймати обґрунтовані рішення.
6. Вдосконалення системи контролю та звітності	Розробка та впровадження ефективних систем контролю за використанням капіталу, а також звітності про його результативність, що дозволяє вчасно виявляти проблеми та приймати відповідні корективні заходи.

Ці напрямки спрямовані на забезпечення ефективного та стабільного управління власним капіталом підприємства ПП «Корпорація Радіан», що є важливим фактором для досягнення успіху та стійкого розвитку на ринку.

При вдосконаленні управління власним капіталом на підприємстві виберемо стратегію оптимізації фінансової структури капіталу. Цей метод базується на попередньому визначенні вартості власного та позикового капіталу за різних умов їх формування та обслуговування, а також на розрахунку питомої ваги цих компонентів у загальній сумі капіталу. Далі проводяться різні варіації розрахунків середньозваженої вартості капіталу для знаходження найбільш реалістичної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан».

Оскільки середньозважена вартість капіталу підприємства в цілому визначається як пропорційне середнє значення вартостей різних компонентів фінансування, для ретельного аналізу необхідно розглянути окремо моделі оцінки вартості зобов'язань і власного капіталу [8].

Алгоритм оптимізації структури капіталу, спрямований на мінімізацію його вартості, включає такі кроки [27, с.487]:

1. Створення різних варіантів структури капіталу, що враховують співвідношення між власним та позиковим капіталом, передбачувані дивідендні виплати, рівень відсоткової ставки за кредит із урахуванням ризиків, рівень податку на прибуток з урахуванням показників податкового коректора, а також вартість власної та позикової частин капіталу.

2. Обчислення нової середньозваженої вартості капіталу шляхом аналізу варіантів та їх впливу на загальну ефективність фінансових операцій підприємства.

Під час проведення розрахунків ми дотримувалися ряду важливих умов:

1. Загальна потреба в капіталі була визначена як постійна.
2. Розмір поточних зобов'язань також був встановлений як постійний і безкоштовний для підприємства.

3. Визначення структури капіталу було згоджене з попередньо розрахованою структурою капіталу, визначеною за допомогою попереднього методу, з урахуванням прийнятого рівня ризику неплатоспроможності підприємства.

Розглянемо процес оптимізації структури капіталу ПП «Корпорація Радіан» за критерієм мінімізації його вартості. Цей процес ґрунтується на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за різних умов їх залучення, а також на проведенні різноманітних розрахунків середньозваженої вартості капіталу.

Розглянемо процес оптимізації структури капіталу за цим критерієм на прикладі ПП «Корпорація Радіан» (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу
при різній його структурі у ПП «Корпорація Радіан»

№ п/п	Показники	Варіанти розрахунку						
		2022	2023	А	Б	В	Г	Д
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Загальна потреба в капіталі, тис. грн.	28202,5	29285,5	29285,5	29285,5	29285,5	29285,5	29285,5
2	Варіанти структури							

	капіталу, %							
	а) власний капітал	53	55	90	80	70	60	50
	б) залучений довгостроковий капітал	0	0	0	5	10	15	20
	в) поточні зобов'язання	47	45	10	15	20	25	30
3	Величина власного капіталу	14953,8	16074,8	26357,0	23428,4	20499,9	17571,3	14642,8

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	Величина залученого довгострокового капіталу	0	0	0,0	1464,3	2928,6	4392,8	5857,1
5	Величина поточних зобов'язань	13248,7	13210,7	2928,6	4392,8	5857,1	7321,4	8785,7
6	Рівень передбачуваних дивідендних виплат, %	5	7	15	14	13	12	11
7	Рівень ставки відсотка за кредит з урахуванням премії за ризик, %	25	22	15	16	17	18	19
8	Ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
9	Податковий коректор, % (1 – п.8)	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
10	Рівень ставки відсотка за кредит з урахуванням податкового коректора, % (п.7 х п.9)	20,5	18,04	12,3	13,12	13,94	14,76	15,58
11	Вартість складових частин капіталу, %							
	а) власної частини капіталу ((п.2а х п.6) / 100)	2,65	3,84	13,50	11,20	9,10	7,20	5,50
	б) залученої частини капіталу ((п.2б х п.10) / 100)	0,00	0,00	0,00	0,66	1,39	2,21	3,12
12	Середньозважена вартість капіталу, % (п.11а + п.11б)	2,65	3,84	13,50	11,86	10,49	9,41	8,62

Таким чином, згідно з представленими даними, мінімальна середньозважена вартість капіталу ПП «Корпорація Радіан» досягається при такому співвідношенні власного та позикового капіталу: варіант Д (50% : 50%), де частка довгострокових зобов'язань становить 20% від суми всіх пасивів. Ця

структура капіталу сприяє максимізації реальної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан» (за умови рівних умов) та сприяє створенню сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату на підприємстві, що підвищує його ліквідність та інші позитивні аспекти.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки сучасного стану та напрямів удосконалення управління власним капіталом підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що компанія ПП «Корпорація Радіан» здійснює свою діяльність в сфері проектування, установки та обслуговування сонячних панелей. Стратегічна мета ПП «Корпорація Радіан» - розробляти і виробляти різноманітні високоякісні додатки для екологічно чистої енергії в умовах жорсткої ринкової конкуренції в області безперервних інновацій, щоб запропонувати клієнтам ультрависокої співвідношення ціни і якості продуктів сонячної енергії.

2. Встановлено, що чистий дохід суттєво зменшився на 79,99% (-7176,1 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про значні проблеми зі збутом продукції або послуг підприємства. Валовий прибуток також зазнав значного зниження на 82,98% (-1488,7 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це вказує на те, що підприємство мало труднощі не тільки зі зменшенням доходів, але й з покриттям собівартості продукції. Чистий прибуток погіршився на 107,15% (-454,0 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком, що призвело до збільшення збитків. Це є критичним показником фінансового стану підприємства, який потребує негайного вирішення.

3. Узагальнено, що система управління використанням власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» є комплексним набором стратегій, методів та процесів, спрямованих на оптимізацію та ефективне використання власних фінансових ресурсів. Вона включає в себе планування та контроль за розподілом капіталу, а також стратегічні рішення щодо інвестицій, розвитку бізнесу та фінансового забезпечення.

4. Аналіз засвідчив, що власний капітал займає достатню частку в структурі зобов'язань компанії ПП «Корпорація Радіан». У 2021 році питома частка власного капіталу становила 51,62 %, що відображало прийнятний

ступінь автономності підприємства від зовнішніх джерел фінансування підприємницької діяльності. Водночас, починаючи з 2022 року ситуація прямувала в бік зростання фінансової незалежності. Отже, у 2023 році питома частка власного капіталу сягала вже 54,89 %, що на 3,27 пункти структури більше, ніж у 2021 році. Довгострокові та поточні зобов'язання становлять 45,11 % питомої ваги пасивів компанії ПП «Корпорація Радіан».

5. Встановлено, що рентабельність власного капіталу за операційним прибутком та чиста рентабельність власного капіталу відображають негативні тенденції, що може свідчити про проблеми в оптимізації використання капіталу для генерації прибутку. Загальний стан управління власним капіталом схоже потребує перегляду та коригування стратегій фінансового планування та інвестиційної діяльності. Недостатня ефективність використання власного капіталу може вплинути на фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

6. При вдосконаленні управління власним капіталом на підприємстві обрано стратегію оптимізації фінансової структури капіталу. Цей метод базується на попередньому визначенні вартості власного та позикового капіталу за різних умов їх формування та обслуговування, а також на розрахунку питомої ваги цих компонентів у загальній сумі капіталу. Далі проводяться різні варіації розрахунків середньозваженої вартості капіталу для знаходження найбільш реалістичної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан».

7. Доведено, що згідно з представленими даними, мінімальна середньозважена вартість капіталу ПП «Корпорація Радіан» досягається при такому співвідношенні власного та позикового капіталу: варіант Д (50% : 50%), де частка довгострокових зобов'язань становить 20% від суми всіх пасивів. Ця структура капіталу сприяє максимізації реальної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан» (за умови рівних умов) та сприяє створенню сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату на підприємстві, що підвищує його ліквідність та інші позитивні аспекти.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження системи управління власним капіталом підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що управління власним капіталом – це комплексний і систематичний процес, що включає планування, організацію, контроль та аналіз фінансових ресурсів компанії, які належать її власникам, з метою забезпечення фінансової стійкості, максимізації прибутку, підвищення ринкової вартості та стійкого розвитку підприємства. Цей процес охоплює прийняття рішень щодо структури капіталу, оптимізації співвідношення між власними та позиковими коштами, управління прибутком і його розподілом, а також інвестування в довгострокові та короткострокові активи.

2. Узагальнено, що процес управління власним капіталом є комплексним набором стратегій, методів і процедур, спрямованих на ефективне використання та збереження капіталу підприємства з метою досягнення його стратегічних цілей та максимізації значення для власників. Цей процес включає в себе ряд дій, які орієнтовані на оптимізацію фінансових ресурсів, керування ризиками та забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Сутність процесу управління власним капіталом полягає в систематичному підході до прийняття рішень щодо вкладення, розподілу та використання капіталу підприємства.

3. Обґрунтовано, що постійне оцінювання ефективності процесу управління власним капіталом на підприємстві визнається ключовою складовою для забезпечення його стійкості та успішності в довгостроковій перспективі. У світі, де економічні умови постійно змінюються, постійне оцінювання дозволяє підприємству адаптуватися до нових викликів та можливостей. Ефективне управління власним капіталом вимагає не лише розуміння поточної фінансової ситуації, але й постійного вдосконалення стратегій та планів дій.

4. Визначено, що комплексний підхід до оцінювання ефективності

управління власним капіталом підприємства виявляється невід'ємною необхідністю у контексті зростаючої складності бізнес-середовища та фінансових ринків. Використання різних методів та показників дозволяє отримати повнішу картину фінансової стійкості та стратегічного розвитку компанії. Комплексний підхід дозволяє керівництву компанії виявляти сильні та слабкі сторони управління капіталом, а також ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та ринкових умовах.

5. Визначено, що компанія ПП «Корпорація Радіан» здійснює свою діяльність в сфері проектування, установки та обслуговування сонячних панелей. Стратегічна мета ПП «Корпорація Радіан» - розробляти і виробляти різноманітні високоякісні додатки для екологічно чистої енергії в умовах жорсткої ринкової конкуренції в області безперервних інновацій, щоб запропонувати клієнтам ультрависокої співвідношення ціни і якості продуктів сонячної енергії.

6. Встановлено, що чистий дохід суттєво зменшився на 79,99% (-7176,1 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про значні проблеми зі збутом продукції або послуг підприємства. Валовий прибуток також зазнав значного зниження на 82,98% (-1488,7 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком. Це вказує на те, що підприємство мало труднощі не тільки зі зменшенням доходів, але й з покриттям собівартості продукції. Чистий прибуток погіршився на 107,15% (-454,0 тис. грн) у 2023 році порівняно з 2021 роком, що призвело до збільшення збитків. Це є критичним показником фінансового стану підприємства, який потребує негайного вирішення.

7. Узагальнено, що система управління використанням власного капіталу підприємства ПП «Корпорація Радіан» є комплексним набором стратегій, методів та процесів, спрямованих на оптимізацію та ефективне використання власних фінансових ресурсів. Вона включає в себе планування та контроль за розподілом капіталу, а також стратегічні рішення щодо інвестицій, розвитку бізнесу та фінансового забезпечення.

8. Аналіз засвідчив, що власний капітал займає достатню частку в

структурі зобов'язань компанії ПП «Корпорація Радіан». У 2021 році питома частка власного капіталу становила 51,62 %, що відображало прийнятний ступінь автономності підприємства від зовнішніх джерел фінансування підприємницької діяльності. Водночас, починаючи з 2022 року ситуація прямувала в бік зростання фінансової незалежності. Отже, у 2023 році питома частка власного капіталу сягала вже 54,89 %, що на 3,27 пункти структури більше, ніж у 2021 році. Довгострокові та поточні зобов'язання становлять 45,11 % питомої ваги пасивів компанії ПП «Корпорація Радіан».

9. Встановлено, що рентабельність власного капіталу за операційним прибутком та чиста рентабельність власного капіталу відображають негативні тенденції, що може свідчити про проблеми в оптимізації використання капіталу для генерації прибутку. Загальний стан управління власним капіталом схоже потребує перегляду та коригування стратегій фінансового планування та інвестиційної діяльності. Недостатня ефективність використання власного капіталу може вплинути на фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

10. При вдосконаленні управління власним капіталом на підприємстві обрано стратегію оптимізації фінансової структури капіталу. Цей метод базується на попередньому визначенні вартості власного та позикового капіталу за різних умов їх формування та обслуговування, а також на розрахунку питомої ваги цих компонентів у загальній сумі капіталу. Далі проводяться різні варіації розрахунків середньозваженої вартості капіталу для знаходження найбільш реалістичної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан».

11 Доведено, що згідно з представленими даними, мінімальна середньозважена вартість капіталу ПП «Корпорація Радіан» досягається при такому співвідношенні власного та позикового капіталу: варіант Д (50% : 50%), де частка довгострокових зобов'язань становить 20% від суми всіх пасивів. Ця структура капіталу сприяє максимізації реальної ринкової вартості ПП «Корпорація Радіан» (за умови рівних умов) та сприяє створенню сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату на підприємстві, що підвищує його ліквідність та інші позитивні аспекти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безбородова Т. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств. Держава та регіони. 2016. № 5. С. 21–23.
2. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. Журнал МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 4. <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf>.
3. Бланк І. А. Управління використанням капіталу. К. : Ника-Центр, 2008. 656 с.
4. Бобяк А. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік. Держава та регіони. 2013. № 4. С. 73–87.
5. Боднарчук А.В. Сутність власного капіталу як об'єкта обліку та аналізу. Ефективна економіка. 2018. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_8_18.
6. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу. Бізнесінформ. 2023. № 3. URL: http://www.businessinform.net/pdf/2023/3_0/282_285.pdf.
7. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. К. : Видавництво А.С.К., 2013. 400 с.
8. Бондаренко Т. В. Особливості створення вартості власного капіталу в процесі його кругообігу. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe/eui_2013_2_12.pdf.
9. Бугай Н. О. Власний капітал як складова фінансової системи підприємства: Проблематика та шляхи її вирішення. АГРОСВІТ. 2016. № 21. С. 21-24.
10. Вівчар О.Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства. Наук. вісн. НЛТУ України. 2017. Вип. 19(5). С. 146–150.
11. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. к.е.н. проф. М.Д. Корінька. Фастів: "Поліфаст", 2016. 440 с.

12. Воськало Н. М. Аналіз власного капіталу. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12696/4/2_13_73-77.pdf
13. Гавва В.Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник. Київ: „Центр навчальної літератури”, 2014. 224 с.
14. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств. К. : Кондор, 2016. 180 с.
15. Голубєва Т.С. Методологічні підходи до оцінки ефективності формування власного капіталу підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 5. С. 66-71.
16. Горбатенко А. А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. Економічний вісник Переяслав – Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. 2016. Випуск № 15/1. С. 195-201.
17. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-4#Text>
18. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень. Науковий вісник НЛТУ України. 2015, вип. 18.5. С. 110-114.
19. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2013. 302 с.
20. Грідчіна М. В. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник. К. : А.С.К., 2015. 384 с.
21. Давидович І. Є. Контролінг : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2015. 264 с.
22. Дідченко О. І. Підходи до оцінки фінансового потенціалу як важливої складової інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства. URL: http://www.confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/monography/24_Dydchenko.htm.
23. Добикіна О.К. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник / О.К.Добикіна. – К.: Центр учбової літератури, 2013. –

208 с.

24. Довгань Л.Є. Корпоративне управління : навч. пос. / Л.Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М. Савчук. - К.: Кондор, 2015. - 180 с.

25. Докієнко Л.М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності / Л.М. Докієнко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Зб. наук. праць. – 2014. – Вип. 4 (28). – С. 76-90.

26. Економічна діагностика: навч. посібник. Львів: Новий світ. 2000, 2016. 452 с.

27. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. К.: ИНФРА, 2017. 630 с.

28. Євтушевський В.А. Корпоративне управління : підручник. К.: Знання, 2016. 406 с.

29. Єгорова О., Єгорова Ю. Головні завдання управління капіталом підприємства. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/32585/1/114.pdf>

30. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінницький національний технічний ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2017. 83с.

31. Єпіфанова І., Дрозд І. Сучасні підходи до аналізу ефективності управління власним капіталом підприємства. Економічний аналіз. 2015. № 19 (2). С. 71–76.

32. Загора Т.О. Економічна діагностика: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 400с.

33. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник; Мін-во освіти і науки України. Х. : Еспада, 2013. 688 с.

34. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-6#Text>

35. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-8#Text>

36. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

37. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1577- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1577-12#Text>

38. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 252 с.

39. Івченко Л. В., Удовик Н. Л. Власний капітал: джерела формування та функції. «Young Scientist». 2016. № 1 (28). С. 56-63.

40. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/-laws/show/z0893-99>.

41. Кадацька А. М. Сутність власного капіталу підприємства. Вісник Сумського національного аграрного університету. 2019. № 4 (59). С. 153-156.

42. Капітал підприємства: формування і використання: навч. посіб. / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук, Л. А. Петренко та ін.; за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. К. : КНЕУ, 2013. 497 с.

43. Карасьова Н.А. Формування власного капіталу підприємства. Статистика України. 2014. №1. С. 31–34.

44. Квасницька Р. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії. Наукові праці Донецького національного технічного університету. 2023. № 56. С. 223–229.

45. Кизим М.О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія. Х.: Вид. дім «ІНЖЕК», 2013. 144 с.

46. Кірсанова Т.О. Система управління власним капіталом підприємства. Вісник СумДУ. Серія економіка. 2020. № 1. С. 58–63.

47. Климчук С. В. Напрями оцінки ефективності використання власного капіталу підприємства. Економіка АПК. 2016. №9. С. 52-56.

48. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб.

2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2015. 485 с.

49. Кошельок Г. В., Терещенко О. М. Оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу підприємства. Науковий вісник ХДУ. Серія “Економічні науки”. 2016. вип. 21. С. 116–121.

50. Кравченко М.С. Сутність власного капіталу промислового підприємства. Вісник економічної науки України 2014. № 2. С. 61-63.

51. Ксьондз С. М. Формування власного капіталу на вітчизняних підприємствах. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 4. С. 131-134.

52. Кудіна І.О., Старченко О.С. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік. Приазовський економічний вісник. 2017. Випуск 5(05). С. 346-351.

53. Любар О.О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу. Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7835>

54. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. Економіка та держава. 2022. № 1. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/10.pdf

55. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств / Затверджено Центральною спілкою споживчих товариств України 28.07.2006р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

56. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356#Text>

57. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/433#Text>

58. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/mizhnarodni-standarti-bukhgalterskogo-obliku-ta-finansovoji-zvitnosti?app_id=24

59. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 472 с.

60. Надбережна Т.А. Вплив структуризації власного капіталу на організацію бухгалтерського обліку. Економічні науки. 2020. № 15(1). URL: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2020_15_1/Nadber.pdf.

61. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

62. Нестеренко С.С. Порівняльний аспект нормативного регулювання складових власного капіталу на підприємствах різних форм власності. Ефективна економіка. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2962>.

63. Офіційний сайт компанії ПП «Корпорація Радіан». URL: <https://radian-corp.com.ua/>

64. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291#Text>

65. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : Підруч. / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Г. Г. Нам, А. М. Павліковський, О. В. Павловська, В. З. Потій, А. П. Куліш, О. О. Терещенко, Н. П. Шульга; Київ. нац. екон. ун-т. 3-тє вид., переробл. та доп. К., 2000. 460 с.

66. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» № 559 від 30.11.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559#Text>

67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7#Text>

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.99 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/242#Text>

69. Потій В.З. Управління капіталом акціонерного товариства: монографія

/ В. З. Потій, А. О. Черкасова, Г. П. Куліш ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2014. 246 с.

70. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/-laws/show/3125-12>.

71. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства» № 385 від 12.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385#Text>

72. Рубаха М. В., Овчар О. А. Теоретичні аспекти політики управління власним капіталом підприємства. Вісник ОНУ ім. Мечникова. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 142–145.

73. Саморай А. О. Власний капітал: законодавчі зміни в обліку та порядок його формування. URL: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2014/Economics/7_159622.doc.htm.

74. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Львів: “Новий Світ -2000”, 2017. 344 с.

75. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг: Навч. посіб. О. Терещенко, Н. Бабяк. К. : КНЕУ, 2013. 407 с.

76. Тридід О. М. Економіко-математичні моделі оцінки фінансового стану суб’єктів господарювання: монографія. К. Каравела: УБС НБУ, 2015. 213 с.

77. Хринюк О. С. Сутність власного капіталу підприємства. Актуальні проблеми економіки та управління. 2017. №11. С. 1–9.

78. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-4#Text>

79. Чемчикаленко Р. А., Коваль Е. В. Особливості формування оптимальної структури капіталу підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 22. С. 855–859.

80. Чеснакова Л. С. Бухгалтерський облік : навч. посіб; за заг. ред. Л.С. Чеснакової. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 397 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ		
		2022	01	01
Підприємство <u>ПП «Корпорація Радіан»</u>	за ЄДРПОУ	41624186		
Територія <u>м. Житомир</u>	за КОАТУУ	8036100000		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Приватне підприємство</u>	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності <u>Неспеціалізована оптова торгівля</u>	за КВЕД	46.90		
Середня кількість працівників, осіб _____				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вулиця Новий бульвар, будинок, 7, офіс, 16				

1. Баланс
на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	17,8	4,2
первісна вартість	1001	29,7	29,7
накопичена амортизація	1002	11,9	25,5
Незавершені капітальні інвестиції	1005	25,7	40,6
Основні засоби	1010	2202,1	2385,1
первісна вартість	1011	2657	3104,8
знос	1012	454,9	719,7
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	3200	2501,1
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	5445,6	4931
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13975,2	12476,7
у тому числі готова продукція	1103	12122,3	11157,4
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3501,3	6023,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1127,5	593,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	8,5	8,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1020,5	1942
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	43,3	46,1
Витрати майбутніх періодів	1170	19,8	20,0
Інші оборотні активи	1190	280,2	364,7
Усього за розділом II	1195	19967,8	21466,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	25413,4	26397,7

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20000,0	20000,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1162,7	739
Неоплачений капітал	1425	8820,4	7112,1
Усього за розділом I	1495	12342,3	13626,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1498,1	543,3
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	8309,2	7670
розрахунками з бюджетом	1620	4,8	
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	5	
розрахунками з оплати праці	1630	19,2	
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3234,8	4557,5
Усього за розділом III	1695	13071,1	12770,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	25413,4	26397,7

**2. Звіт про фінансові результати
за 2021 р.**

Форма N 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8971	14379,1
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8971,0	14379,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7176,9	11017,4
Інші операційні витрати	2180	1836,4	2402,1
Інші витрати	2270	381,4	174,3
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	9394,7	13593,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-423,7	785,3
Податок на прибуток	2300		141,4
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-423,7	643,9

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ		
				2023	01	01
Підприємство	ПП «Корпорація Радіан»	за ЄДРПОУ	41624186			
Територія	м. Житомир	за КОАТУУ	8036100000			
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	230			
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КВЕД	46.90			
Середня кількість працівників, осіб						
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком						
Адреса, телефон Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вулиця Новий бульвар, будинок, 7, офіс, 16						
1. Баланс на 31 грудня 2022 р.		Форма N 1-м	Код за ДКУД	1801006		
Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду		
1		2	3	4		
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи		1000	4,2			
первісна вартість		1001	29,7	29,7		
накопичена амортизація		1002	25,5	29,7		
Незавершені капітальні інвестиції		1005	40,6	46,3		
Основні засоби		1010	2385,1	1969,5		
первісна вартість		1011	3104,8	2627,1		
знос		1012	719,7	657,6		
Довгострокові біологічні активи		1020				
Довгострокові фінансові інвестиції		1030	2501,1	2501,1		
Інші необоротні активи		1090				
Усього за розділом I		1095	4931	4516,9		
II. Оборотні активи						
Запаси		1100	12476,7	12822,1		
у тому числі готова продукція		1103	11157,4	10633,6		
Поточні біологічні активи		1110				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		1125	6023,8	8462,0		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		1135	593,4	267,8		
у тому числі з податку на прибуток		1136	8,5	8,5		
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	1942	1626,9		
Поточні фінансові інвестиції		1160				
Гроші та їх еквіваленти		1165	46,1	43,5		
Витрати майбутніх періодів		1170	20,0	21,50		
Інші оборотні активи		1190	364,7	441,8		
Усього за розділом II		1195	21466,7	23685,6		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200				
Баланс		1300	26397,7	28202,5		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20000,0	20000,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	739	570,4
Неоплачений капітал	1425	7112,1	5616,6
Усього за розділом I	1495	13626,9	14953,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	543,3	521,1
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	7670	8004,3
розрахунками з бюджетом	1620		15,1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		4
розрахунками з оплати праці	1630		14,5
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	4557,5	4689,7
Усього за розділом III	1695	12770,8	13248,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	26397,7	28202,5

**2. Звіт про фінансові результати
за 2022 р.**

		Форма N 2-м	
		Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5159,4	8971
Інші операційні доходи	2120	230,9	
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5390,3	8971,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3905,3	7176,9
Інші операційні витрати	2180	1546,9	1836,4
Інші витрати	2270	106,7	381,4
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	5558,9	9394,7
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-168,6	-423,7
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-168,6	-423,7

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ	
Дата (рік, місяць, число)		2024	01 01
Підприємство	ПП «Корпорація Радіан»	за ЄДРПОУ	41624186
Територія	м. Житомир	за КОАТУУ	8036100000
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КВЕД	46.90
Середня кількість працівників, осіб			
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вулиця Новий бульвар, будинок, 7, офіс, 16			
1. Баланс на 31 грудня 2023 р.		Форма N 1-м	Код за ДКУД
			1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	29,7	29,7
накопичена амортизація	1002	29,7	29,7
Незавершені капітальні інвестиції	1005	46,3	46,3
Основні засоби	1010	1969,5	3075,3
первісна вартість	1011	2627,1	3920,8
знос	1012	657,6	845,5
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	2501,1	2033,2
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	4516,9	5154,8
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	12822,1	13942
у тому числі готова продукція	1103	10633,6	9852,5
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	8462,0	6260,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	267,8	476,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	8,5	8,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1626,9	2849,7
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	43,5	43,9
Витрати майбутніх періодів	1170	21,50	21,50
Інші оборотні активи	1190	441,8	535,9
Усього за розділом II	1195	23685,6	24130,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	28202,5	29285,5

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20000,0	20000,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	570,4	-299,2
Неоплачений капітал	1425	5616,6	3626
Усього за розділом I	1495	14953,8	16074,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	521,1	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	8004,3	8068,5
розрахунками з бюджетом	1620	15,1	48,5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	4	20,1
розрахунками з оплати праці	1630	14,5	86
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	4689,7	4987,6
Усього за розділом III	1695	13248,7	13210,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	28202,5	29285,5

**2. Звіт про фінансові результати
за 2023 р.**

		Форма N 2-м	
		Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1794,9	5159,4
Інші операційні доходи	2120	43,3	230,9
Інші доходи	2240	200	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2038,2	5390,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1489,5	3905,3
Інші операційні витрати	2180	1426,4	1546,9
Інші витрати	2270		106,7
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	2915,9	5558,9
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-877,7	-168,6
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-877,7	-168,6